

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Staff Nyrsio
Nurse Staffing

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Staff Nyrsio
Nurse Staffing

Deddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru) 2016: Canllawiau Gweithredol

Fersiwn 1 Diweddarwyd Ebrill 2021

Cynnwys

Rhagair	4
Crynodeb Gweithredol	5
Trosolwg	6
Cyflwyniad	6
Rhestr termau	6
Beth yw Deddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru) 2016?	9
Rolau a chyfrifoldebau	9
Y Bwrdd	10
Person dynodedig	10
Cyfarwyddwr Gweithrediadau	11
Strwythur rheoli nyrsio	11
Prif nyrs	12
Nyrs gofrestredig	12
Cyfrifo'r lefel staff nyrsio	12
Pa wardiau sydd wedi'u cynnwys o dan adrannau 25B a 25C o'r Ddeddf?	12
Beth yw'r dull cyfrifo sy'n cael ei ddefnyddio i bennu'r lefel staff nyrsio?	13
Beth yw'r ffynhonnell gwybodaeth bwysicaf yn y dull trionglog?	14
Sut ydym yn triongli'r dystiolaeth?	14
Beth yw'r adnodd cynllunio'r gweithlu ar sail tystiolaeth?	15
Beth yw barn broffesiynol?	15
Beth yw'r dangosyddion ansawdd?	18
Sut ydw i'n mesur lefelau aciwtedd cleifion?	18
Cymryd rhan yn yr archwiliad chwemisol	19
Sut mae'r gwaith o gyfrifo'r lefel staff nyrsio yn cael ei gofnodi?	19
Pryd mae'r gwaith o gyfrifo'r lefel staff nyrsio yn cael ei wneud?	19
Beth yw'r rhesymau dros ystyried ailgyfrifo'r Lefel Staff Nyrsio?	21
Cynnal y lefel staff nyrsio	21
Pa gamau a fydd yn cael eu cymryd i gynnal y lefel staff nyrsio?	21
Camau cenedlaethol	21
Camau corfforaethol strategol	21
Camau gweithredol	22
Beth ddylai gael ei gynnwys yn Fframwaith Gweithredol y byrddau iechyd?	22
Pa gofnodion sy'n gysylltiedig â chynnal y lefel staff nyrsio sydd eu hangen?	22

Sut bydd staff yn gwybod eu bod yn gwneud yr hyn y mae angen iddynt ei wneud er mwyn helpu i gynnal y lefel staff nyrsio?	23
Beth sy'n digwydd os nad yw'r lefel staff nyrsio yn cael ei chynnal?	24
Sut ydym ni'n rhoi gwybod i gleifion am y lefel staff nyrsio?	24
Atodiadau	25
Atodiad 1: Canllawiau statudol (fersiwn 2)	25
Atodiad 2: Deddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru) 2016	26
Atodiad 3: Lefelau Gofal Cymru (Argraffiad 1)	27
Atodiad 5: Ffactorau y mae'n rhaid eu hystyried yn ystod y broses gyfrifo.	29
Cyffredinol	29
Aciwtedd	29
Dangosyddion Ansawdd (ewch i dudalen 18)	29
Barn Broffesiynol	29
Crynodeb	29
Atodiad 6: Cofnod o ddull trionglog o adolygu lefel staff nyrsio	31
Atodiad: 7 Gofynion o fewn y Fframwaith Gweithredol	32
Atodiad 8: Cwestiynau cyffredin i staff mewn wardiau meddygol a llawfeddygol aciwt i gleifion mewnol sy'n oedolion	33
Atodiad 9: Templed i roi gwybod i gleifion am y lefel staff nyrsio	36
Atodiad 11: Cwestiynau cyffredin hawdd eu deall i gleifion	39

Gwybodaeth am y ddogfen

Teitl:	Deddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru) 2016: Canllawiau Gweithredol (f2)
Fersiwn:	Fersiwn 2.
Dyddiad:	Ebrill 2021
Adolygiad Nesaf:	Mehefin 2023

Ni yw'r wlad gyntaf yn Ewrop i ddeddfu rhwymedigaeth i ymddiriedolaethau a byrddau iechyd yng Nghymru sicrhau bod lefelau staff nyrsio digonol i fodloni anghenion cleifion sy'n derbyn gofal. Mae'r dystiolaeth yn dweud wrthym yn bendant bod cael y nifer cywir o nyrsys cofrestredig a'r cymysgedd sgiliau cywir yn lleihau marwolaethau cleifion, ac yn gwella canlyniadau cleifion. Sicrhau bod cleifion yn cael safon gofal ddiogel o ansawdd uchel oedd ein prif reswm dros gefnogi cyflwyniad y Ddeddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru).

Mae'r canllawiau gweithredol anstatudol hyn wedi cael eu datblygu fel llawlyfr i staff yn y GIG o wardiau i lefel Bwrdd, gan atgyfnerthu cynnwys y canllawiau statudol (a gyhoeddwyd ym mis Tachwedd 2017) mewn mwy o fanylder ymarferol. Mae'r canllawiau'n canolbwyntio ar adrannau 25B a C o'r Ddeddf (cyfrifo a chynnal y lefel staff nyrsio), ond mae manylion am adrannau 25A ac E (ystyried darparu digon o nyrsys ym mhob lleoliad ac adrodd ar y lefel staff nyrsio) wedi'u cynnwys lle mae gorgyffwrdd. Bydd yn galluogi sefydliadau'r GIG i weithredu'r ddyletswydd benodol i gyfrifo a chynnal lefelau staff nyrsio ar wardiau meddygol a llawfeddygol aciwt i oedolion yn gyson, fel y nodir yn Neddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru) 2016.

Mae hon yn ddeddf fyw a fydd yn parhau i gael ei phrofi, ei hadolygu a'i mireinio'n flynyddol ar sail eich profiadau chi, y nyrsys a fydd yn ei defnyddio o ddydd i ddydd.

Yr Athro Jean White CBE

Prif Swyddog Nyrsio (Cymru)/Cyfarwyddwr Nyrsio GIG Cymru

Crynodeb Gweithredol

Daeth y Ddeddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru) 2016 yn gyfraith ym mis Mawrth 2016. Mae'n mynnu bod sefydliadau ar draws GIG Cymru'n cyfrifo ac yn monitro nifer y nyrsys sydd eu hangen i ofalu am gleifion mewn ffordd sensitif. Cafodd y Ddeddf ei llunio i'w gwneud yn bosib ei rhoi ar waith yn raddol ac ym mis Awst 2017, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru y byddai'r Ddeddf yn dod i rym i wardiau meddygol a llawfeddygol aciwt i oedolion ym mis Ebrill 2018.

Roedd Grŵp Staff Nyrsio Cymru Gyfan wedi helpu i ddylanwadu ar y broses o gynhyrchu'r Ddeddf, gan dreulio'r pum mlynedd flaenorol yn arwain y gwaith o ddatblygu'r cysyniadau, y dulliau gweithredu a'r adnoddau sydd eu hangen i ragweld lefelau staff nyrsio. Cafodd y gwaith paratoi pwysig hwn ei ffurfioli yn 2016 pan sefydlwyd Rhaglen Staff Nyrsio Cymru Gyfan, wedi'i dylunio i helpu GIG Cymru i roi'r Ddeddf ar waith.

Ym mis Hydref 2017, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru y Canllawiau Statudol gofynnol i ddarparu gwybodaeth ychwanegol er mwyn helpu i gefnogi'r broses o roi'r Ddeddf ar waith. Mae'r Canllawiau hyn yn disgrifio, mewn rhagor o fanylder, y cysyniadau, y dulliau gweithredu a'r adnoddau i'w defnyddio wrth gyfrifo lefelau staff nyrsio. Mae'r Canllawiau hefyd yn rhagnodi dull gweithredu trionglog er mwyn dod â thair ffynhonnell gwybodaeth hollbwysig ynghyd. Raid ystyried y rhain i ddarparu sylfaen dystiolaeth gadarn ar gyfer y gwaith cyfrifo. Disgwylir i bob ward sy'n cymryd rhan ddefnyddio'r dull gweithredu trionglog bob chwe mis, gan adolygu'r lefelau staff a chytuno ar y lefel staff sydd ei hangen. Caiff y broses hon ei rheoli gan aelod dynodedig o'r Bwrdd, a fydd yn ei dro yn adrodd ar gydymffurfedd â'r Ddeddf i Lywodraeth Cymru bob tair blynedd.

Cyrhaeddodd Rhaglen Staff Nyrsio Cymru Gyfan garreg filltir ym mis Rhagfyr 2017 pan gyhoeddwyd Argraffiad Cyntaf Lefelau Gofal Cymru. Mae'r ddogfen hon yn darparu canllawiau clinigol, seiliedig ar dystiolaeth i staff er mwyn iddynt nodi lefel anghenion pob claf unigol. Defnyddir Lefelau Gofal Cymru fel rhan o'r Archwiliadau Staff Nyrsio chwemisol, sef y brif broses ar gyfer adolygu a chyfrifo lefelau staff nyrsio.

Mae'r Canllawiau Gweithredol hyn wedi cael eu datblygu a'u dylunio i roi cyngor i sefydliadau sy'n cymryd rhan ar ddefnyddio Lefelau Gofal Cymru a chymryd rhan yn yr archwiliadau chwemisol, ar ddadansoddi'r canlyniadau a defnyddio'r dull gweithredu trionglog i gyfrifo lefelau staff nyrsio, ac adrodd arnynt. Ar sail adborth gan dimau gweithredol a rhanddeiliaid, cafodd y canllawiau gweithredol hyn eu diwygio ym mis Mawrth 2019 ac ar ôl rhyddhau'r Canllawiau Statudol diwygiedig ym mis Mawrth 2019, eu hadolygu ym mis Ebrill 2021. Dylid defnyddio'r ddogfen hon i helpu ymddiriedolaethau a byrddau iechyd i adolygu eu fframwaith gweithredol ac i barhau i gefnogi'r broses o roi'r Ddeddf ar waith ar lefel leol.

Ruth Walker

Cyfarwyddwr Nyrsio Gweithredol
Bwrdd Iechyd Prifysgol Caerdydd a'r Fro

Trosolwg

Cyflwyniad

Mae'r canllawiau gweithredol hyn wedi cael eu datblygu gan weithgor ar ran Grŵp Staff Nyrsio Cymru Gyfan. Roedd cynrychiolwyr o bob ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd yn aelodau o'r gweithgor ac wrth ddatblygu'r canllawiau, ymgynghorwyd â Chyfarwyddwyr Gweithredol Nyrsio ac aelodau o Grŵp Staff Nyrsio Cymru Gyfan.

Pwrpas y Ddogfen hon yw darparu canllawiau i'r holl staff sy'n gweithio yn sefydliadau GIG Cymru ac sydd â chyfrifoldebau o dan adrannau 25B a 25C o Ddeddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru) 2016. Fodd bynnag, wrth gyflawni eu cyfrifoldebau, rhaid i'r Bwrdd ystyried a rhoi sylw dyledus i'r dyletswydd sydd arnynt o dan adran 25A o'r Ddeddf i sicrhau bod digon o nyrsys ar gael i roi amser i'r nyrsys ofalu am gleifion mewn ffordd sensitif pan fydd gwasanaethau nyrsio'n cael eu darparu.

Dylid darllen y llawlyfr hwn ar y cyd â'r dogfennau canlynol:

- Canllawiau statudol (Atodiad 1) a gyhoeddwyd gan Lywodraeth Cymru;
- Deddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru) 2016 (Atodiad 2);
- Lefelau Gofal Cymru – Argraffiad 1 (Atodiad 3);
- Canllaw 'Sut Mae' – System Monitro Gofal Iechyd (Atodiad 4);
- Fframwaith gweithredol yr holl ymddiriedolaethau/byrddau iechyd eu hunain.

Yn ogystal ag amlinellu a darparu canllawiau ar gyfrifoldebau pob ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd – ac yn benodol y timau gweithredol, cyllid, y gweithlu a datblygu sefydliadol, a nyrsio – mae'r llawlyfr hwn hefyd yn darparu cymorth penodol i dimau nyrsio clinigol sy'n cymryd rhan yn yr ymarfer archwiliadau aciwtedd cenedlaethol ar gyfer wardiau meddygol a llawfeddygol aciwt. Dylid nodi y cyfeirir at Deddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru) 2016 fel y *Ddeddf* o hyn ymlaen.

Gan fod Cymru'n rhoi system TG genedlaethol ar waith i alluogi byrddau iechyd/ymddiriedolaethau'r GIG i fodloni gofynion y Ddeddf, bydd system TG newydd yn cael ei defnyddio yn lle'r System Monitro Gofal Iechyd maes o law. Bydd canllawiau pellach ar ddefnyddio'r system newydd yn cael eu cyhoeddi ar wahân.

Rhestr termau

I helpu staff ac i sicrhau eglurder, mae rhestr termau wedi cael ei llunio. Mae'r geiriau a'r termau yn y rhestr hon wedi'u tanlinellu drwy gydol gweddill y canllawiau gweithredol.

Aciwtedd cleifion	Yn gyson â Lefelau Gofal Cymru, caiff aciwtedd ei ddiffinio fel mesuriad o'r dwysedd gofal nyrsio sydd ei angen ar glaf. At ddibenion y gwaith hwn, rydym yn defnyddio'r term <i>aciwtedd</i> fel term ymbarél sy'n cynnwys termau eraill fel dibyniaeth, dwysedd a chymhlethdod i ddisgrifio ehangder y gofal sydd ei angen ar glaf ar sail ei anghenion cyfannol. Mae dwy brif briodoledd i'r term <i>aciwtedd</i>: 1. Difrifoldeb, sy'n nodi statws corfforol a seicolegol y claf;
--------------------------	---

	2. Dwysedd, sy'n nodi'r anghenion nyrsio, cymhlethdod y gofal a'r llwyth gwaith cyfatebol sydd ei angen ar glaf neu grŵp o gleifion.
Adnodd cynllunio'r gweithlu ar sail tystiolaeth	<i>Cyfeiriwch at ddiffiniad Lefelau Gofal Cymru yn y rhestr termau.</i>
Barn broffesiynol	Mae barn broffesiynol yn cyfeirio at ddefnyddio gwybodaeth, sgiliau a phrofiad mewn ffordd sy'n seiliedig ar safonau proffesiynol, y gyfraith ac egwyddorion moesegol i ddod i benderfyniad ar y ffactorau sy'n dylanwadu ar benderfyniadau clinigol mewn cysylltiad â diogelwch cleifion.
Dangosyddion ansawdd	Rhaid i ymddiriedolaethau/byrddau iechyd ystyried dangosyddion ansawdd, sef mesuriad cadarn o'r ffactorau hynny yr ystyrir eu bod yn dangos y canlyniadau i gleifion ac i staff. Mae dangosyddion ansawdd yn adlewyrchu canlyniadau i gleifion yr ystyrir eu bod yn berthnasol i nyrsio.
Digwyddiad difrifol	Ystyr digwyddiad difrifol yw digwyddiad sy'n arwain at y canlynol: • marwolaeth annisgwyl neu farwolaeth y byddai wedi bod yn bosib ei hosgoi, neu niwed difrifol i un neu fwy o gleifion; a/neu • ddigwyddiad byth.
Gofynion rhesymol	Mae hyn yn cyfeirio at anghenion nyrsio cleifion a'u gweithgareddau bywyd beunyddiol fel yr asesir gan dîm nyrsio'r ward, gan ystyried anghenion cyfannol y claf, gan gynnwys gofynion cymdeithasol, seicolegol, ieithyddol, ysbrydol a chorfforol. Y brif nyrs sy'n gyfrifol am sicrhau bod yr anghenion hyn yn cael eu nodi, eu hasesu a'u dosbarthu gan ddefnyddio disgrifyddion Lefelau Gofal Cymru.
Hebrwng ar y safle	Sawl gwaith y mae'n rhaid i nyrs a'r aelodau hynny o staff sy'n cyflawni dyletswyddau nyrsio dan oruchwyliaeth nyrs gofrestredig, neu ddyletswyddau wedi'u dirprwyo iddynt gan nyrs gofrestredig, hebrwng claf i adran arall yn yr ysbyty, e.e. apwyntiad yn yr adran cleifion allanol neu fynd â'r claf i'r theatr.
Hebrwng oddi ar y safle	Sawl gwaith y mae'n rhaid i nyrs a'r aelodau hynny o staff sy'n cyflawni dyletswyddau nyrsio dan oruchwyliaeth nyrs gofrestredig, neu ddyletswyddau wedi'u dirprwyo iddynt gan nyrs gofrestredig, hebrwng claf i ysbyty/safle arall.
Lefelau Gofal Cymru	Adnodd a ddatblygwyd yn GIG Cymru sydd wedi cael ei ddilysu i'w ddefnyddio drwy sefydlu sylfaen dystiolaeth o'i gymhwysedd mewn lleoliadau clinigol yng Nghymru. Hefyd mae'r Prif Swyddog Nyrsio wedi pennu ei fod yn addas i'w ddefnyddio. Dolen – Dogfen Lefelau Gofal Cymru
Lefel staff nyrsio	Mae'r lefel staff nyrsio yn cyfeirio at gyfanswm y nyrsys cofrestredig ynghyd â nifer y bobl sy'n darparu gofal o dan oruchwyliaeth nyrs neu sy'n cyflawni dyletswyddau a dirprwyir iddynt gan nyrs, e.e. gweithiwr cymorth gofal iechyd. Mae'r lefel staff nyrsio yn cyfeirio at nifer y staff sydd eu hangen a'r rhestr staffio a gynllunnir.
Mewn ffordd sensitif	Mae hyn yn cyfeirio at nyrsys yn bod yn ymatebol ac yn sensitif i newid mewn anghenion gofal. Gofynnir hyn am ddealltwriaeth bod y gofal a ddarperir gan nyrs sy'n dangos ymwybyddiaeth o deimladau ac

	anghenion pobl eraill yn dylanwadu'n gryf ar les cleifion a'u hanghenion gofal nyrsio cyfannol.
Nifer y staff sydd eu hangen	Nifer y staff i ddarparu digon o adnoddau i roi rhestr staffio a gynllunnir ar waith, er mwyn cyflawni'r llwyth gwaith disgwylidig i ddarparu gofal i fodloni anghenion nyrsio cleifion ar gyfer yr ardal. Mae hyn yn cynnwys adnodd o 26.9% i ddarparu ar gyfer holl absenoldebau staff a swyddogaethau eraill sy'n lleihau'r amser sydd ganddynt i ofalu am gleifion. Ni ddylid cynnwys pobl ychwanegol, fel myfyrwyr a phrif nyrsys/rheolwyr, yn y rhestr staffio a gynllunnir.
Nyrs	Mae hyn yn cyfeirio at nyrs gofrestredig sydd â chofrestriad byw ar is-rannau 1 neu 2 cofrestr y Cyngor Nyrsio a Bydwreigiaeth.
Person dynodedig	Person sydd wedi'i ddynodi gan yr ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd sy'n gyfrifol am gyfrifo lefelau staff nyrsio ar ran y Prif Weithredwr/Bwrdd. Dylai'r person dynodedig fod wedi cofrestru â'r Cyngor Nyrsio a Bydwreigiaeth ac yn gweithio ar lefel ddigon uchel yn yr ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd, fel y Cyfarwyddwr Gweithredol Nyrsio ar gyfer y Bwrdd.
Pob cam rhesymol	Cyfes o gamau cenedlaethol, strategol a gweithredol y mae'n rhaid eu cymryd i gynnal y lefel staff nyrsio. Dylid cynnwys y camau hyn yn fframwaith gweithredol pob bwrdd iechyd.
Rhestr staffio a ddefnyddir	Yn cyfeirio at nifer gwirioneddol y staff a oedd ar ddyletswydd, a'u cymysgedd sgiliau, a oedd ar y rhestr i ddarparu gofal i gleifion. Ni ddylid cynnwys pobl ychwanegol, fel myfyrwyr a phrif nyrsys/rheolwyr, yn y nifer hwn.
Rhestr staffio a gynllunnir	Yn cyfeirio at nifer y staff sydd ar ddyletswydd ar unrhyw un adeg, a'u set sgiliau, er mwyn galluogi nyrsys i ddarparu gofal sy'n bodloni'r holl ofynion rhesymol. Ni ddylid cynnwys pobl ychwanegol, fel myfyrwyr a phrif nyrsys/rheolwyr, yn y rhestr staffio a gynllunnir. Cytunir ar y rhestr staffio a gynllunnir wrth sefydlu lefel staff nyrsio'r ward, a'r person dynodedig a fydd yn ei chymeradwyo.
Strwythur rheoli nyrsio	Mae hyn yn cyfeirio at yr holl swyddi nyrsio yn y strwythur rheoli rhwng y prif nyrs a'r Cyfarwyddwr Gweithredol Nyrsio.
Triongli/ dull trionglog	Mae hyn yn cyfeirio at y dull a ddefnyddir wrth gyfrifo'r lefel staff nyrsio. Ystyr triongli yw techneg sy'n hwyluso'r gwaith o ddilysu gwybodaeth o'r tair ffynhonnell ddata ganlynol drwy broses croesddilysu: • aciwtedd cleifion; • barn broffesiynol; • dangosyddion ansawdd. Mae data o'r tair ffynhonnell hyn yn cael eu hystyried wrth gyfrifo'r lefel staff nyrsio.
Ward feddygol aciwt i gleifion mewnol sy'n oedolion	Ardal lle mae cleifion dros 18 oed yn cael triniaeth weithredol am anaf neu salwch aciwt lle mae angen ymyriad meddygol wedi'i gynllunio neu ar frys, a hynny wedi'i ddarparu gan feddyg ymgynghorol, neu dan ei oruchwyliaeth. Ystyrir bod cleifion yn cael triniaeth weithredol os ydynt yn destun ymyriadau wedi'u rhagnodi gan yr ymgynghorydd a/neu ei dîm, a/neu uwch ymarferwyr ar gyfer eu hanaf neu eu salwch aciwt.

Ward llawfeddygol aciwt i gleifion mewnol sy'n oedolion	Ardal lle mae cleifion dros 18 oed yn cael triniaeth weithredol am anaf neu salwch aciwt lle mae angen ymyriad llawfeddygol wedi'i gynllunio neu ar frys, a hynny wedi'i ddarparu gan lawfeddyg ymgynghorol, neu dan ei oruchwyliaeth. Ystyrir bod cleifion yn cael triniaeth weithredol os ydynt yn destun ymyriadau wedi'u rhagnodi gan yr ymgynghorydd a/neu ei dîm, a/neu uwch ymarferwyr ar gyfer eu hanaf neu eu salwch aciwt.
Ychwanegol	Mae hyn yn cyfeirio at yr aelodau hynny o staff nad ydynt wedi'u cynnwys yn y rhestr staffio a gynllunnir. Mae'r Canllawiau Statudol yn datgan na ddylid cynnwys pobl ychwanegol, fel myfyrwyr a phrif nyrsys/rheolwyr, yn y rhestr staffio a gynllunnir.
Ymwelwyr â ward	Cleifion sy'n ymweld â ward ar gyfer gofal nyrsio neu'n ymweld yn bennaf ar gyfer archwiliad neu driniaeth sy'n cynnwys amser nyrsio. Ni fyddai cleifion allanol na mewnol yn cael eu dosbarthu fel ymwelwyr â ward (DS gallai'r diffiniad hwn fod yn wahanol i'r diffiniad a ddefnyddir ar gyfer systemau gweinyddu cleifion ymddiriedolaethau/byrddau iechyd).

Beth yw Deddf Lefelau Staff Nysio (Cymru) 2016?

Daeth Deddf Lefelau Staff Nysio (Cymru) 2016 yn gyfraith yng Nghymru ym mis Mawrth 2016. Mae'r Ddeddf yn mynnu bod cyrff y gwasanaeth iechyd yn gwneud darpariaeth ar gyfer lefel staff nyrsio briodol pan fydd gwasanaethau nyrsio'n cael eu darparu, ac yn sicrhau eu bod yn darparu digon o nyrsys i roi amser iddynt ofalu am gleifion mewn ffordd sensitif. Mae'r gofyniad hwn yn ymestyn i bob man y mae GIG Cymru'n darparu nyrsys neu'n comisiynu trydydd parti i ddarparu nyrsys.

Mae'r Ddeddf yn cynnwys 5 adran:

- Mae 25A yn cyfeirio at gyfrifoldebau troswaol ymddiriedolaethau/byrddau iechyd i roi sylw i ddarparu digon o nyrsys ym mhob lleoliad;
- Mae 25B yn mynnu bod ymddiriedolaethau/byrddau iechyd yn cyfrifo ac yn cymryd pob cam rhesymol i gynnal y lefel staff nyrsio ym mhob ward feddygol a llawfeddygol aciwt i oedolion. Mae gofyn i ymddiriedolaethau/byrddau iechyd roi gwybod i gleifion am y lefel staff nyrsio ar y wardiau hynny hefyd;
- Mae 25C yn mynnu bod ymddiriedolaethau/byrddau iechyd yn defnyddio dull penodol i gyfrifo'r lefel staff nyrsio ym mhob ward feddygol a llawfeddygol aciwt i oedolion.
- Mae 25D yn ymwneud â'r canllawiau statudol sydd wedi'u rhyddhau gan Lywodraeth Cymru (Atodiad 1);
- Mae 25E yn mynnu bod ymddiriedolaethau/byrddau iechyd yn adrodd ar eu cydymffurfedd o ran cynnal y lefel staff nyrsio ym mhob ward feddygol a llawfeddygol aciwt i oedolion.

Rolau a chyfrifoldebau

Mae'r cyfrifoldeb am fodloni gofynion y Ddeddf yn berthnasol i staff ar bob lefel, o'r ward i'r Bwrdd. Y Bwrdd a'r Prif Weithredwr sy'n gyfrifol yn y pen draw am sicrhau bod ymddiriedolaethau/byrddau iechyd yn cydymffurfio â'r Ddeddf.

Y Bwrdd

Wrth gyflawni eu cyfrifoldebau, rhaid i'r Bwrdd ystyried a rhoi sylw dyledus i'r dyletswydd sydd arnynt o dan adran 25A o'r Ddeddf i sicrhau bod digon o nyrsys ar gael i roi amser i'r nyrsys ofalu am gleifion mewn ffordd sensitif pan fydd gwasanaethau nyrsio'n cael eu darparu.

Yn ogystal â hynny, o dan adran 25B a 25C o'r Ddeddf, mae'n rhaid i aelodau penodol o'r Bwrdd – Cyfarwyddwyr Gweithredol Nyrsio, y Gweithlu a Datblygu Sefydliadol, Cyllid, a Gweithredu – ddarparu tystiolaeth a barn broffesiynol i'r Bwrdd i'w helpu i wneud penderfyniadau o ran cyfrifo a chynnal y lefel staff nyrsio mewn wardiau meddygol a llawfeddygol aciwt i gleifion mewnol sy'n oedolion.

Rhaid i'r Bwrdd wneud y canlynol:

- dynodi person (neu ddisgrifiad o berson) a fydd yn gyfrifol am gyfrifo'r lefel staff nyrsio mewn lleoliadau lle mae adran 25B o'r Ddeddf yn berthnasol;
- pennu pa ardaloedd ward sy'n bodloni diffiniadau'r wardiau meddygol a llawfeddygol aciwt i gleifion mewnol sy'n oedolion.

Person dynodedig

Mae'r person dynodedig wedi'i awdurdodi yn fframwaith llywodraethu'r ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd i gyfrifo lefel staff nyrsio pob ward meddygol a llawfeddygol aciwt i gleifion mewnol sy'n oedolion yn yr ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd ar ran y Prif Weithredwr.

Bydd y person dynodedig wedi cofrestru â'r Cyngor Nyrsio a Bydwreigiaeth; yn deall cymhlethdodau sefydlu lefelau staff nyrsio clinigol ac yn gweithio ar lefel ddigon uchel yn yr ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd.

Mae'r person dynodedig yn gyfrifol am y canlynol:

- sefydlu'r prosesau a'r amserlen ar gyfer y cylch blynyddol sy'n ofynnol yn ei ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd, wedi'i gefnogi gan bersonél nyrsio, cyllid, gweithredol a'r gweithlu proffesiynol, priodol er mwyn hwyluso'r gwaith chwemisol o (ail)gyfrifo'r lefel staff nyrsio;
- cyfrifo nifer y nyrsys cofrestredig – a'r aelodau hynny o staff sy'n cyflawni dyletswyddau nyrsio dan oruchwyliaeth nyrs gofrestredig, neu ddyletswyddau wedi'u dirprwyo iddynt gan nyrs gofrestredig – sy'n briodol i ddarparu gofal sy'n canolbwyntio ar y claf ac yn bodloni'r holl ofynion rhesymol mewn wardiau meddygol a llawfeddygol aciwt i gleifion mewnol sy'n oedolion. Gwneir hyn drwy arfer barn broffesiynol wrth ddefnyddio'r dull trionglog;
- cynnal a chofnodi'r sail resymegol dros y cyfrifiad. Gwneir hyn bob chwe mis o leiaf neu'n amlach os bydd newid yn y defnydd/gwasanaeth sy'n debygol o newid y lefel staff nyrsio, neu os yw'n credu ei fod yn angenrheidiol;
- cyflwyno lefel staff nyrsio pob ward yn ffurfiol i'w Fwrdd yn flynyddol a sicrhau bod diweddariad ysgrifenedig yn cael ei ddarparu i'r Bwrdd yn dilyn yr ailgyfrifiad chwemisol o'r lefel staff nyrsio, ac ar unrhyw adeg arall pan gredir bod angen ailgyfrifo.

Yn ogystal a'r cyfrifoldebau statudol uchod, bydd y person dynodedig yn darparu adroddiad blynyddol ar lefelau staff nyrsio i'r Bwrdd. Bydd hyn yn dylanwadu ar y gofyniad statudol o dan adran 25E o'r Ddeddf i adrodd i Lywodraeth Cymru bob tair blynedd.

Cyfarwyddwr y Gweithlu a Datblygu Sefydliadol

Rhaid i Gyfarwyddwr y Gweithlu a Datblygu Sefydliadol sicrhau'r canlynol:

- bod system cynllunio'r gweithlu effeithiol, sy'n seiliedig ar System Gynllunio Cymru, ar waith er mwyn darparu cyflenwad parhaus o'r niferoedd staff sydd eu hangen;
- bod systemau i wneud yn siŵr bod staff yn cael eu recriwtio yn weithredol ac yn brydlon (ar lefel leol, ranbarthol, genedlaethol a rhyngwladol);
- bod strategaethau effeithiol ar gyfer lles staff a chadw staff ar waith, a'u bod yn ystyried Arolwg Staff GIG Cymru.

Cyfarwyddwr Gweithrediadau

Mae'r Cyfarwyddwr Gweithrediadau'n gyfrifol am ddatblygu, gweithredu ac adolygu fframwaith gweithredu'r sefydliad a fydd angen disgrifio'r prosesau gofynnol i wneud y canlynol:

- ei gwneud hi'n bosib defnyddio nyrsys dros dro (cronfa neu asiantaeth) sy'n meddu ar y sgiliau priodol;
- rheoli'r defnydd dros dro o staff o rannau eraill o'r sefydliad yn effeithiol;
- rheoli'r drefn o gau gwlâu dros dro yn effeithiol;
- darparu canllawiau ar pryd dylid ystyried newid llwybr cleifion fel ffordd o gynnal lefelau staff nyrsio a phryd y gellid ystyried eu bod yn briodol.

Yn ogystal â chael eu disgrifio yn fframwaith gweithredu'r ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd, dylid adlewyrchu'r prosesau hyn ym mholisi uwchgyfeirio'r Bwrdd ac yn y cynlluniau parhad busnes.

Cyfarwyddwr Cyllid

Mae'r Cyfarwyddwr Cyllid yn gyfrifol am y canlynol:

- sicrhau bod y lefel staff nyrsio wedi'i hariannu o ddyraniad refeniw'r ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd a'i bod yn ystyried pwyntiau cyflog gwirioneddol y staff a gyflogir ar wardiau lle mae adran 25B yn berthnasol.

Strwythur rheoli nyrsio

Dylai'r person dynodedig ystyried barn y strwythur rheoli nyrsio ar gyfer pob ward meddygol a llawfeddygol i gleifion mewnol sy'n oedolion wrth gyfrifo'r lefel staff nyrsio. Dylai hyn gynnwys darparu'r wybodaeth fel yr amlinellir yn y templed cyfrifo cenedlaethol (atodiad 6), sy'n ofynnol i alluogi'r person dynodedig i arfer ei farn broffesiynol wrth gyfrifo'r lefel staff nyrsio.

Ar yr adegau prin pan fydd y rhestr staffio a gynllunnir yn amrywio mewn ymateb i'r sefyllfa glinigol ar draws y system, dylai'r prif nyrs – ynghyd ag aelodau dynodedig eraill o'r strwythur rheoli nyrsio – asesu'r sefyllfa'n barhaus a rhoi'r holl wybodaeth i'r person dynodedig, a dylid cymryd unrhyw gamau gofynnol yn unol â pholisi uwchgyfeirio'r sefydliad.

Bydd rolau penodol yn strwythur rheoli nyrsio'r ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd yn gyfrifol am sicrhau'r defnydd cyson o'r system a fydd yn ei lle i adolygu a chofnodi pob achlysur pan fydd nifer y nyrsys a ddefnyddir yn amrywio o'r rhestr staffio a gynllunnir.

Dylai'r system gofnodi gynnwys mecanwaith ar gyfer cofnodi'r defnydd o staff dros dro, gan gynnwys staff banc ac asiantaeth; a'r achlysuron pan fo staff nyrsio yn cael eu symud dros dro o ddyletswyddau/meysydd clinigol eraill yn y sefydliad er mwyn cynnal y lefel staff nyrsio ar ward.

Bydd rolau penodol yn strwythur rheoli nyrsio pob ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd yn gyfrifol am ddilysu a chadarnhau'r data aciwtedd a gesglir bob chwe mis, neu'n amlach os oes angen.

Dylid amlinellu cyfrifoldebau penodol rolau penodol yn strwythur rheoli nyrsio pob ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd yn fframwaith gweithredu'r ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd.

Prif nyrs

Y brif nyrs sy'n gyfrifol am asesu anghenion gofal nyrsio cyfannol cleifion gan ddefnyddio Lefelau Gofal Cymru fel yr adnodd cynllunio'r gweithlu ar sail tystiolaeth.

Dylai hefyd gynnig ei barn broffesiynol am y lefelau staff nyrsio i'r person dynodedig pan fydd yn cyfrifo'r lefel staff nyrsio.

Dylai'r brif nyrs sicrhau ei bod yn defnyddio'r system a ddynodir gan yr ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd i adolygu a chofnodi pob achlysur pan fydd nifer y nyrsys a ddefnyddir yn amrywio o'r rhestr staffio a gynllunnir, ac yn cynnal y system ar gyfer rhoi gwybod i gleifion am y lefel staff nyrsio.

Nyrs gofrestredig

Dylai'r nyrs gofrestredig roi ei barn am y lefelau staff nyrsio sy'n ofynnol i'r ward hefyd

Cyfrifo'r lefel staff nyrsio

Pa wardiau sydd wedi'u cynnwys o dan adrannau 25B a 25C o'r Ddeddf?

Ers mis Ebrill 2018, mae adran 25B o'r Ddeddf yn berthnasol i wardiau meddygol a llawfeddygol aciwt i gleifion mewnol sy'n oedolion. Mae gan Lywodraeth Cymru'r pŵer i wneud rheoliadau i ymestyn y ddyletswydd cyfrifo lefelau staff nyrsio i ardaloedd eraill yn y dyfodol.

Mae'r Canllawiau Statudol yn darparu diffiniadau eang o ward feddygol aciwt i gleifion mewnol sy'n oedolion ac ward lawfeddygol aciwt i oedolion. Dyma'r gofynion hynny:

- Ystyr ward feddygol aciwt i gleifion mewnol sy'n oedolion yw ardal lle mae cleifion dros 18 oed neu unigolion o dan 18 oed (os yw'r farn broffesiynol yn ystyried ei fod yn glinigol briodol) yn cael triniaeth weithredol am anaf neu salwch aciwt lle mae angen ymyriad wedi'i gynllunio neu frys, a hynny wedi'i ddarparu gan feddyg ymgynghorol, neu dan ei oruchwyliaeth.
- Ystyr ward lawfeddygol aciwt i gleifion mewnol sy'n oedolion yw ardal lle mae cleifion dros 18 oed neu unigolion o dan 18 oed (os yw'r farn broffesiynol yn ystyried ei fod yn glinigol briodol) yn cael triniaeth weithredol am anaf neu salwch aciwt lle mae angen llawdriniaeth wedi'i chynllunio neu frys, a hynny wedi'i ddarparu gan lawfeddyg ymgynghorol, neu dan ei oruchwyliaeth.

Mae rhestr o'r mathau o wardiau sydd wedi'u heithrio ar gael yn y canllawiau statudol (Atodiad 1). Nid yw'r rhestr honno'n hollgynhwysfawr.

Bydd strwythur Rhaglen Staff Nyrsio Cymru Gyfan yn darparu fforwm i'w gwneud hi'n bosib cynnal adolygiad gan gymheiriaid o briodoleddau wardiau lle mae ansicrwydd o ran a yw adran 25B yn berthnasol ai peidio. Mae trafodaethau cychwynnol yn y fforwm hwn wedi dangos, pan fydd ansicrwydd o'r fath yn bodoli, dull defnyddiol ar gyfer pennu a yw ward yn bodloni'r meini prawf yw canolbwyntio ar ei '**phrif bwrpas**'. Mae'n debygol y bydd argraffiadau pellach o'r llawlyfr hwn yn gallu darparu rhagor o eglurder wrth i'r materion hyn gael eu hystyried yn fanylach. Fodd bynnag, yr ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd unigol sy'n gyfrifol yn y pen draw am bennu pa wardiau sy'n cyd-fynd â'r diffiniadau hyn a dylid cyflwyno'r penderfyniadau ynghylch pa wardiau sy'n cael eu cynnwys, a'u heithrio, i'r Bwrdd.

Beth yw'r dull cyfrifo sy'n cael ei ddefnyddio i bennu'r lefel staff nyrsio?

Rhaid i bob ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd gyfrifo nifer y nyrsys – a'r aelodau hynny o staff sy'n cyflawni dyletswyddau nyrsio dan oruchwyliaeth nyrs gofrestredig, neu ddyletswyddau wedi'u dirprwyo iddynt gan nyrs gofrestredig – sydd eu hangen i ddarparu gofal sy'n canolbwyntio ar y claf ac i fodloni anghenion cyfannol cleifion ym mhob ward meddygol a llawfeddygol aciwt i oedolion.

Defnyddir dull trionglog ar gyfer y cyfrifiad hwn, gan ddefnyddio tair ffynhonnell gwybodaeth i bennu'r lefel staff nyrsio ofynnol. Yn y sefyllfa hon, mae'r wybodaeth sy'n cael ei throngli yn ansoddol ac yn feintiol ei natur (cyfeiriwch at Ffigur 1). Dylai'r dull trionglog gynnwys:

- barn broffesiynol;
- aciwtedd cleifion – defnyddio'r adnodd cynllunio'r gweithlu ar sail tystiolaeth i bennu'r lefel staff nyrsio a fydd yn bodloni'r gofynion rhesymol o ran gofal;
- dangosyddion ansawdd – ystyried i ba raddau y gwyddys bod lles cleifion yn ddibynnol ar y gofal a ddarperir gan nyrs (h.y. gwallau wrth weinyddu meddyginiaeth, cleifion yn cwmpo, briwiau pwyso, cwynion am ofal nyrsio). Yn ogystal â'r dangosyddion hyn, gall y person dynodedig ystyried unrhyw ddangosydd arall sy'n ddibynnol ar y lefel staff nyrsio y mae'n credu ei fod yn briodol i'r ward lle mae'r cyfrifiad yn digwydd.

Ffigur 1 – Dull trionglog o gyfrifo lefelau staff nyrsio mewn wardiau meddygol a llawfeddygol.

Rhaid i'r person dynodedig ddefnyddio tystiolaeth, gan ddefnyddio dull trionglog, i bennu'r lefel staff nyrsio.

Bydd y person dynodedig yn cyfrifo'r lefel staff nyrsio bob chwe mis o leiaf ac yn amlach os bydd y defnydd o'r ward yn newid mewn ffordd sy'n newid y lefel staff nyrsio, neu os yw'r person dynodedig o'r farn bod hynny'n angenrheidiol. Rhaid cofnodi'r dystiolaeth a'r sail resymegol a ddefnyddir i bennu'r lefel staff nyrsio. Bydd lefel staff nyrsio pob ward yn cael ei chyflwyno i'r Bwrdd yn flynyddol gan ddefnyddio'r templed adrodd y cytunir arni'n genedlaethol, 'Annual presentation of the Nurse Staffing Level to the Board' (cyfeiriwch at y ddogfen ar wahân).

Bydd diweddariadau ysgrifenedig yn cael eu darparu i'r Bwrdd os oes newid yn y defnydd/gwasanaeth sydd wedi arwain at newid yn lefel staff nyrsio'r ward.

Beth yw'r ffynhonnell gwybodaeth bwysicaf yn y dull trionglog?

Yn ôl y gynrychiolaeth raffigol o'r dull trionglog (Ffigur 1), rhoddir pwysoliad cyfartal i'r holl wybodaeth sy'n dylanwadu ar y broses. Mae'r canllawiau'n nodi'n glir nad oes hierarchaeth wedi'i phennu ymlaen llaw o ran y dystiolaeth wrth gyfrifo. Bydd y person dynodedig yn pennu ar sail dadansoddiad o'r holl wybodaeth a gesglir am y ward. Er enghraifft, gallai'r data aciwtedd awgrymu bod gan ward ormod o staff, ond bod nifer o ystafelloedd deiliadaeth unigol yn y ward ynghyd â phoblogaeth cleifion sy'n agored i niwed ac yn dueddol o gwmpo, fel y dangosir gan adolygiad o'r data ansoddol. Yn yr enghraifft hon, byddai'n rhesymol defnyddio'r farn broffesiynol a'r dangosyddion ansawdd fel y ffactorau pennu wrth osod y lefel staff nyrsio.

Sut ydym yn triongli'r dystiolaeth?

Dylid adolygu'r holl wybodaeth a gesglir yn annibynnol cyn ei dehongli ar y cyd er mwyn dod i benderfyniad ar sail gwybodaeth am lefel staff nyrsio pob ward.

- Yn gyntaf, gwnewch yn siŵr bod y wybodaeth a amlinellir yn y broses triongli yn gwneud synnwyr.
 - A oes unrhyw wallau neu hepgoriadau amlwg?
 - A yw'n adlewyrchu darlun cywir o'r ward dan sylw?
- Beth mae'r wybodaeth yn ei ddweud?
 - Edrychwch ar y wybodaeth ansoddol a meintiol, a gofyn cwestiynau allweddol. Er enghraifft, beth mae'r data yn ei ddweud wrthym am lwyth gwaith y ward a'r cymysgedd sgiliau sydd ei angen ymysg y staff?
- Beth yw arwyddocâd y canlyniadau?
 - Ar ôl penderfynu a yw'r wybodaeth yn ddibynadwy ac edrych ar beth mae'n ei ddweud, bydd angen penderfynu pa bwysoliad i roi i'r wybodaeth honno wrth wneud penderfyniad. Hynny yw, pa mor bwysig yw'r wybodaeth honno o ran helpu i bennu niferoedd staff? Er enghraifft, efallai fod ward lle mae ymwelwyr â'r ward bob dydd yn fwy arwyddocaol na nifer isel o friwiau pwyso a gafwyd yn yr ysbyty.
- Dylid pennu'r lefel staff nyrsio drwy ddefnyddio tair ffynhonnell wybodaeth: barn broffesiynol; aciwtedd cleifion; a dangosyddion ansawdd.
- Dylai'r nyrsys cofrestredig ar y ward ynghyd â'r staff yn strwythur rheoli nyrsio'r ward ddylanwadu ar y cyfrifiad.

- Rhaid i'r person dynodedig gael y sail resymegol dros y cyfrifiad, cadarnhau'r cyfrifiad ar sail y flaenoriaeth a roddwyd i wybodaeth, a gwneud argymhelliad i'r Bwrdd ynghylch lefel staff nyrsio pob ward feddygol a llawfeddygol aciwt i oedolion.

Beth yw'r adnodd cynllunio'r gweithlu ar sail tystiolaeth?

Mae adnoddau cynllunio'r gweithlu ar sail tystiolaeth yn helpu rheolwyr i bennu'r galw am wasanaethau. Mae hyn yn eu galluogi i gyfrifo'r lefel staff sydd ei hangen i gyflawni'r gwasanaeth. Mae'n anodd rhag-weld y galw ym maes gofal iechyd ond mae adnoddau wedi cael eu datblygu i fesur lefel aciwtedd cleifion, sy'n rhoi arwydd o'r lefel gofal sydd ei hangen i fodloni eu hanghenion gofal rhesymol. Bydd y wybodaeth hon yn rhan o'r dystiolaeth a ddefnyddir i gyfrifo'r lefel staff nyrsio.

O dan y cyfrifoldebau a amlinellir yn y Ddeddf, mae swyddfa'r Prif Swyddog Nyrsio wedi rhoi gwybod i bob ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd mai Lefelau Gofal Cymru yw'r adnodd cynllunio'r gweithlu ar sail tystiolaeth i'w ddefnyddio. Ers 2014 mae gwaith wedi cael ei wneud i ddatblygu a phrofi Lefelau Gofal Cymru i'w gwneud hi'n bosib eu defnyddio mewn wardiau meddygol a llawfeddygol aciwt i gleifion mewnol sy'n oedolion er mwyn asesu aciwtedd cleifion (Atodiad 3).

Mae'r gwaith o gasglu data aciwtedd ar draws pob ward feddygol a llawfeddygol aciwt i gleifion mewnol sy'n oedolion yn GIG Cymru ddwywaith y flwyddyn, ym mis Ionawr a mis Mehefin, fel y cyfarwyddir gan Gyfarwyddwyr Gweithredol Nyrsio'r GIG. Rhagwelir y bydd y gwaith hwn o fesur aciwtedd yn nodi tueddiadau tymhorol mewn ymateb i ddemograffeg ac anghenion iechyd sy'n newid. Bydd y wybodaeth hon, pan gaiff ei defnyddio fel rhan o ddull trionglog ochr yn ochr â dangosyddion ansawdd a barn broffesiynol, yn pennu lefel staff nyrsio'r ward.

Beth yw barn broffesiynol?

Rhaid i'r person dynodedig arfer barn broffesiynol wrth gyfrifo lefel staff nyrsio unrhyw ardal ward benodol.

Mae'r Canllawiau Statudol yn disgrifio rhai o'r ystyriaethau posib wrth arfer barn broffesiynol, fel y rhestrir isod. Yn ogystal â hynny, rhaid i'r person dynodedig ystyried canllawiau arbenigol, perthnasol i staff nyrsio proffesiynol, egwyddorion, ymchwil a'r arferion gorau cyfredol fel sail i'w benderfyniadau.

1) Cymwysterau, cymwyseddau, sgiliau a phrofiad y nyrsys sy'n darparu gofal i gleifion.

Dyma elfen hollbwysig sy'n dylanwadu ar niferoedd staffio. Gall y sgiliau, y wybodaeth a'r cymwyseddau hyn, yn eu tro, gael eu llywio gan yr arferion gorau fel yr esbonnir uchod, gyda'r nod o gyflenwi'r nyrsys yn y sefydliad â'r sgiliau gofynnol i ofalu am gleifion mewn ffordd sensitif ac i fodloni anghenion gofal clinigol penodol eu cleifion. Dylai prosesau cynllunio'r gweithlu a chyfrifo nifer y staff sydd eu hangen ystyried yr angen i gyflenwi gweithlu sy'n meddu ar lefel briodol o wybodaeth a sgiliau proffesiynol ac ymarferol clinigol. Hefyd, mae'r canllawiau'n cydnabod yr angen i sicrhau bod nifer y staff sydd eu hangen yn galluogi'r gweithlu i gyflawni'r lefelau gorfodol o ofynion hyfforddi sefydliadol. Mae hyn yn golygu y dylid ystyried cynllunio'r gweithlu mewn ffordd strwythuredig a manwl, a chyfrifo'r adnoddau angenrheidiol i sicrhau'r lefelau cymhwysedd gofynnol, yn ogystal â chydymffurfedd â hyfforddiant

gorfodol a statudol (e.e. hyfforddiant diogelu, Trefniadau Amddiffyn Rhyddid, tân, yr iaith Gymraeg, cydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant).

2) Effaith staff dros dro ar y lefel staff nyrsio.

Gall pa mor gyfarwydd yw aelodau staff â systemau a phrosesau ward/sefydliad gael effaith ar ba mor effeithlon y gallant gyflawni eu gwaith a darparu gofal parhaus i gleifion. Felly, bydd angen ystyried nifer y swyddi gwag a phatrymau hanesyddol diweddar sy'n ymwneud â defnyddio staff dros dro wrth gyfrifo'r lefel staff nyrsio. Gan fod hon yn sefyllfa a allai newid, mae'n bosib y bydd angen i hyn hefyd fod yn ystyriaeth ar gyfer ysgogi adolygiad sefydliadol y tu allan i'r cylch chwemisol arferol.

3) Effaith ystyriaethau nyrs ar anghenion diwylliannol claf.

Gall ymateb i arferion diwylliannol a chrefyddol penodol (e.e. wrth ddarparu gofal diwedd oes) gymryd llawer o amser. Os oes nifer sylweddol o gleifion sydd â lefelau uwch o anghenion nyrsio cyfannol yn cael gofal ar ward benodol, yna bydd angen i'r person dynodedig allu dangos sut mae wedi ystyried yr anghenion penodol hyn wrth gyfrifo'r lefel staff nyrsio fel y gall y tîm ddarparu gofal sensitif i'r holl gleifion.

4) Amodau deinameg tîm amlbroffesiwn.

Gall anghenion gofal cymhleth, sy'n gofyn am ddull gweithredu tîm amlddisgyblaethol, olygu bod y tîm nyrsio'n gwneud llawer iawn o waith cydgysylltu gofal anuniongyrchol. Mae'r gwaith hwn yn hanfodol er mwyn sicrhau bod yna nodau cyffredin; bod gofal effeithiol a sensitif yn cael ei ddarparu gan bob aelod o'r tîm amlddisgyblaethol, a hynny mewn modd amserol. Gall y gwaith anuniongyrchol hwn o gydgysylltu gofal fod yn anodd ei fesur, ond yn aml mae angen gwneud penderfyniadau'n fedrus ac yn arbenigol, a gall gymryd llawer o amser. O'r herwydd, bydd angen i'r person dynodedig ei ystyried yn ofalus.

5) Yr effaith bosibl ar ofal nyrsio o ran cyflwr a chynllun ffisegol ward.

Bydd cynllun a nodweddion ffisegol eraill ardal glinigol yn cael effaith ar effeithlonrwydd y defnydd o'r oriau nyrsio sydd ar gael ar unrhyw adeg. Er enghraifft, gall p'un a yw cleifion yn cael gofal mewn ystafelloedd sengl neu mewn bae â sawl gwely ddylanwadu ar nifer y cleifion y gellir eu harsylwi a'u cadw'n ddiogel gan un aelod o staff; a gall lleoliad ystafelloedd triniaeth, meddyginiaethau, storio a llifddorau yn yr ardal glinigol ddylanwadu ar yr amser nad yw'n gynhyrchol os yw aelodau staff yn gorfod cerdded yn bell dro ar ôl tro i gael cyflenwadau hanfodol neu i baratoi meddyginiaethau.

6) Trosiant y cleifion sy'n derbyn gofal a'r defnydd cyffredinol o wlaù.

Mae'r rhan fwyaf o wardiau meddygol a llawfeddygol aciwt i gleifion mewnol sy'n oedolion yn darparu gofal i gleifion mewnol i grŵp o gleifion sy'n newid yn aml. Gall lefel yr amrywiad yn natur y gweithgaredd a'r math o weithgaredd sy'n ychwanegol at ddarparu gofal mewn modd sensitif i'r cleifion sydd yn y gwlâu fod yn enfawr, ac yn aml yn dibynnu ar natur yr arbenigedd. Bydd gan rai wardiau niferoedd uchel o gleifion sy'n dychwelyd i'r ward ar gyfer archwiliadau ar ôl cael eu rhyddhau o'r ysbyty, gan osgoi gorfod cael arhosiad estynedig yn yr ysbyty ar yr un pryd â chadw cyswllt

clinigol/drws agored i'r cleifion am gyfnod byr ar ôl iddynt gael eu rhyddhau. Bydd rhai yn ymgymryd â gweithdrefnau ar y ward fel dull mwy effeithlon o ymdrin â gofal na threfnu derbyn claf ymlaen llaw. Mewn wardiau eraill, mae nifer y cleifion sy'n cael eu derbyn a'u rhyddhau mewn un diwrnod – sy'n cynrychioli cyfnod o reoli gofal dwys a chyfathrebu â'r claf ac yn aml, rhwng gweithwyr gofal iechyd proffesiynol – yn gallu bod yn arbennig o uchel.

Er eu bod yn cael eu hadlewyrchu i ryw raddau drwy ganfyddiadau archwiliad aciwtedd Lefelau Gofal Cymru, mae'n bosib na fydd amrywiadau o'r fath o ran natur a math y gweithgarwch yn cael eu cofnodi'n llawn ac felly efallai y bydd angen eu hadlewyrchu yn y farn broffesiynol a ddefnyddir gan y person dynodedig.

7) Gofal a ddarperir i gleifion gan staff eraill neu weithwyr iechyd proffesiynol, fel gweithwyr cymorth gofal iechyd.

Bydd natur anghenion gofal y cleifion ym mhob ardal glinigol yn dylanwadu ar niferoedd a chymysgedd sgiliau – gan gynnwys gwybodaeth, sgiliau a chymwyseddau – y lefel staff nyrsio. Yn ogystal, gall cyfrifoldebau rôl staff o dimau eraill yng ngweithlu'r ysbyty (e.e. cyfleusterau gwesty, porthorion, cofnodion meddygol) effeithio ar y dyletswyddau y mae'n ofynnol i dîm nyrsio'r ward eu cyflawni er mwyn sicrhau bod gofal sensitif yn cael ei ddarparu. Gall hyn hefyd effeithio ar y lefel staff nyrsio y bydd y person dynodedig yn ei chyfrifo.

8) Unrhyw ofynion a osodir gan reoleiddiwr i gefnogi myfyrwyr a dysgwyr.

Mae sicrhau amgylchedd dysgu cadarn ar gyfer myfyrwyr proffesiynol gofal iechyd a gomisiynir yn un o brif flaenoriaethau'r GIG yng Nghymru. Drwy'r llwybr hwn y bydd y gofal a ddarperir yn y dyfodol yn cael ei ddarparu gan nyrsys sydd â'r hyfforddiant, yr addysg â'r sgiliau priodol a fydd ar gael mewn niferoedd digonol i fodloni gofynion gweithlu GIG Cymru. Mae hyn yn tynnu sylw at bwysigrwydd creu amgylchedd dysgu lle gellir neilltuo amser i addysgu, goruchwyllo a mentora myfyrwyr. Dylai myfyrwyr a dysgwyr fod wedi cwblhau hyfforddiant ar gydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant ochr yn ochr â gofynion hyfforddi gorfodol. Dylai nifer y lleoliadau i fyfyrwyr a ddyrennir ym mhob ardal glinigol fod yn ystyriaeth bwysig wrth gyfrifo lefelau staff nyrsio, er mwyn sicrhau bod pob myfyriwr yn gallu cael digon o gefnogaeth yn ymarferol.

9) I ba raddau y mae'n ofynnol i nyrsys sy'n darparu gofal ymgymryd â swyddogaethau gweinyddol.

Fel gydag Adran 7 uchod, bydd cwmplas y cyfrifoldebau sy'n rhan o'r tîm nyrsio yn dylanwadu ar nifer a chymysgedd sgiliau'r staff sydd eu hangen. Mae'n bwysig nodi y bydd y person dynodedig yn ystyried cymysgedd sgiliau ac egwyddorion darparu gofal iechyd darbodus wrth gyfrifo'r rolau sydd eu hangen ar dîm o fewn y staff sydd eu hangen.

10) Cymhlethdod anghenion y cleifion yn ogystal â'u hanghenion nyrsio llawfeddygol neu feddygol, fel cleifion ag anableddau dysgu.

Rhaid i'r person dynodedig ystyried anghenion cyfannol unigol cleifion yn ogystal â'u cyflwr meddygol neu lawfeddygol. Mae hyn yn golygu bod yn rhaid ystyried

anghenion gofal ychwanegol penodol cleifion, er enghraifft, cleifion ag anawsterau symud, nam gwybyddol neu anawsterau dysgu, wrth gyfrifo'r lefel staff nyrsio.

11) Darparu'r cynnig rhagweithiol i ddarparu gwasanaeth yn y Gymraeg heb i rywun orfod gofyn amdano.

Wrth gyfrifo'r lefel staff nyrsio, bydd gofyn i'r person dynodedig ddangos bod ystyriaeth benodol wedi'i rhoi i ddarparu gofal drwy gyfrwng y Gymraeg, fel rhan o ofynion fframwaith strategol *Mwy na Geiriau* Llywodraeth Cymru. Yn benodol, gall hyn effeithio ar y modd y bydd staff yn cael eu defnyddio er mwyn sicrhau bod y sgiliau Cymraeg sydd ar gael ymysg y staff sydd ar ddyletswydd ar unrhyw adeg yn adlewyrchu anghenion rhagweladwy cleifion mewn maes clinigol penodol. Mae hefyd angen ystyried darparu gwybodaeth mewn ieithoedd eraill.

Mae rhan o'r dull trionglog yn cynnwys ystyried y data sydd ar gael sy'n gysylltiedig â'r agweddau uchod ar farn broffesiynol. Er enghraifft, cydymffurfio â hyfforddiant gorfodol, cyfraddau salwch a swyddi gwag, defnyddio staff dros dro, defnydd gwlâu a/neu adborth myfyrwyr.

Beth yw'r dangosyddion ansawdd?

Mae rhan o'r dull trionglog yn cynnwys ystyried y dangosyddion ansawdd hynny sy'n arbennig o sensitif i ofal a ddarperir gan nyrs. Er mwyn lleihau'r baich mesur, dylid defnyddio dangosyddion ansawdd sydd â ffynhonnell ddata sefydledig ac mae'r Ddeddf yn cynghori'r person dynodedig i ystyried y dangosyddion ansawdd canlynol gan y dangoswyd bod cysylltiad rhwng y rhain a lefelau staffio isel:

- **Cleifion yn cwmpo** – unrhyw gwmp y mae claf wedi'i gael ar y ward;
- **Briwiau pwyso** – cyfanswm nifer y briwiau pwyso y mae claf yn eu cael yn yr ysbyty y bernir eu bod wedi datblygu tra roedd y claf ar y ward; a
- **Camgymeriadau â meddyginiaethau** – unrhyw gamgymeriad wrth baratoi, rhoi neu hepgor meddyginiaeth gan staff nyrsio (mae hyn yn cynnwys digwyddiadau byth sy'n ymwneud â meddyginiaeth).
- **Cwynion** – yn gyfan gwbl neu'n rhannol am ofal a ddarperir i gleifion gan nyrsys a wneir yn unol â'r rheoliadau cwynion.

Yn ogystal â'r dangosyddion ansawdd a restrir uchod, gellir ystyried bod dangosyddion ansawdd eraill sy'n sensitif i'r lefel staff nyrsio yn briodol. Mae'r Canllawiau Statudol yn awgrymu bod: profiad cleifion, anghenion gofal heb eu diwallu; methu ag ymateb i ddirywiad cleifion; profiad staff, lles staff; gallu staff i gymryd gwylliau blynyddol; cydymffurfiaid staff â hyfforddiant gorfodol ac adolygiadau datblygu perfformiad i gyd yn gallu cael eu hystyried fel rhai a allai fod yn berthnasol.

Sut ydw i'n mesur lefelau aciwtedd cleifion?

Cyfrifoldeb y brif nyrs yw sicrhau bod yr anghenion gofal cymdeithasol, seicolegol, ysbrydol, diwylliannol a chorfforol yn cael eu hasesu a'u dosbarthu gan ddefnyddio disgrifyddion Lefelau Gofal Cymru.

Mae Lefelau Gofal Cymru yn cynnwys 5 lefel o graffter sy'n amrywio o Lefel 1 lle mae cyflwr y claf yn sefydlog ac yn rhagweladwy, lle mae angen gofal nyrsio arferol, i Lefel 5 lle mae'r

claf yn ansefydlog iawn ac mewn perygl, lle mae angen lefel ddwys o ofal nyrsio parhaus ar sail 1:1.

Mae Lefelau Gofal Cymru yn cael eu crynhoi fel a ganlyn:

Lefel 5	Gofal un-i-un – mae angen goruchwyliaeth nyrsio barhaus ac arsylwi un-i-un o leiaf ar y claf am 24 awr y dydd.
Lefel 4	Gofal brys – mae'r claf mewn cyflwr ansefydlog ac anrhagweladwy iawn, sydd naill ai'n ymwneud â'i brif broblem neu'n waethygiad o ffactorau cysylltiedig eraill.
Lefel 3	Gofal cymhleth – mae'n bosib bod gan y claf nifer o broblemau wedi'u nodi, a bod rhai ohonynt yn rhyngweithio â'i gilydd, sy'n golygu ei bod yn anodd rhag-weld canlyniad unrhyw driniaeth unigol.
Lefel 2	Llwybrau gofal – mae gan y claf broblem sydd wedi'i diffinio'n glir ond efallai fod nifer fach o ffactorau ychwanegol yn effeithio ar y modd y mae triniaeth yn cael ei darparu.
Lefel 1	Gofal rheolaidd – mae gan y claf broblem sydd wedi'i nodi'n glir, gydag ychydig o ffactorau eraill sy'n cymhlethu'r driniaeth.

Mae rhagor o wybodaeth am sut i fesur aciwtedd a dibyniaeth cleifion gan ddefnyddio Lefelau Gofal Cymru ar gael yn y ddogfen Lefelau Gofal Cymru (argraffiad 1) (atodiad 3).

Cymryd rhan yn yr archwiliad chwemisol

At ddibenion yr archwiliad chwemisol, rhaid casglu'r data yn ystod mis Ionawr a mis Mehefin am 15:00 o'r gloch bob dydd yn ystod misoedd yr archwiliad fel y pennir gan y Prif Swyddog Nyrsio. Po fwyaf o ddata sy'n cael ei gasglu, y mwyaf cadarn a dibynadwy a fydd y darlun a geir o lwyth achosion ward.

Rhaid cofnodi data ar bob claf, 7 diwrnod yr wythnos, am y mis calendr llawn ar gyfer cyfnod yr archwiliad aciwtedd.

Mae rhagor o wybodaeth am sut i fewnbynnu a sicrhau ansawdd y data aciwtedd fel rhan o'r archwiliad chwemisol ar gael yng Nghannllaw 'Sut Mae' y System Monitro Gofal Iechyd (atodiad 4).

Sut mae'r gwaith o gyfrifo'r lefel staff nyrsio yn cael ei gofnodi?

Dylai pob ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd ddatblygu systemau ar gyfer cofnodi'r dystiolaeth a'r rhesymeg a ddefnyddiwyd wrth gyfrifo'r lefel staff nyrsio ar gyfer pob ward meddygol a llawfeddygol aciwt i gleifion mewnol sy'n oedolion.

Mae Atodiad 5 yn darparu rhestr wirio o'r ffactorau y mae'n rhaid eu hystyried ac mae atodiad 6 yn darparu templed ar gyfer cofnodi'r cyfrifo a'r broses gwneud penderfyniadau yn ystod y broses gyfrifo.

Pryd mae'r gwaith o gyfrifo'r lefel staff nyrsio yn cael ei wneud?

Dylai'r cyfrifiad chwemisol rheolaidd o'r lefel staff nyrsio ddigwydd tua mis Mawrth/Ebrill a mis Awst/Medi bob blwyddyn. Mae'r amserlen hon yn ystyried casglu data aciwtedd bob chwe mis ar draws yr holl wardiau meddygol a llawfeddygol aciwt i gleifion mewnol sy'n oedolion, sy'n digwydd ym mis Ionawr a mis Mehefin yn unol â chyfarwyddyd Cyfarwyddwyr

Nyrsio Gweithredol y GIG a'r amser mae'n ei gymryd i brosesu a chyhoeddi'r data. Mae'r amserlen ganlynol yn rhoi arweiniad i helpu pob ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd i bennu'r cylch blynyddol o gamau gweithredu mewn perthynas â'r cyfrifiadau chwemisol a'r gofynion adrodd o dan Ddeddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru).

Ionawr	Cynnal archwiliad ansawdd.	Casglu a monitro data perthnasol sy'n ymwneud â'r dangosyddion ansawdd a'r meini prawf barnu proffesiynol y cytunwyd arnynt yn barhaus. Hefyd, adolygu a chofnodi'n barhaus unrhyw newid i'r rhestrau staffio sydd wedi'u cynllunio Yn ogystal, dylai Bwrdd y BILI (neu'r Ymddiriedolaeth) gael diweddariad ysgrifenedig ynglŷn â lefel staff nyrsio pob ward meddygol a llawfeddygol aciwt i oedolion unigol pan fydd newid yn y defnydd/gwasanaeth sydd wedi arwain at newid mewn lefel staff nyrsio, neu os yw'r person dynodedig o'r farn bod hynny'n angenrheidiol. (Gellir darparu'r diweddariadau i'r Bwrdd drwy is-bwyllgor sydd wedi'i ddirprwyo'n ffurfiol)
Chwefror	Dilysu a chymeradwyo data archwiliad aciwtedd mis Ionawr.	
Mawrth	- Data archwiliad aciwtedd mis Ionawr ar gael i fyrddau iechyd. - Byrddau iechyd i ddechrau'r broses o ailgyfrifo'r lefel staff nyrsio gan ddefnyddio'r dull trionglog.	
Ebrill	- Byrddau iechyd i gwblhau'r lefel staff nyrsio. - Byrddau iechyd i gyflwyno'r adroddiad blynyddol i'r bwrdd datblygu a/neu'r pwyllgor y cytunwyd arno. - Byrddau iechyd i gyflwyno'r ailgyfrifiad chwemisol o'r lefel staff nyrsio i'r bwrdd datblygu a/neu'r pwyllgor y cytunwyd arno.	
Mai	- Cyflwyno'r adroddiad blynyddol yn ffurfiol i'r Bwrdd (25E). - Diweddariad ffurfiol o'r ailgyfrifiad chwemisol o'r lefel staff nyrsio yn uniongyrchol i'r Bwrdd neu drwy bwyllgor y cytunwyd arno.	
Mehefin	- Cynnal archwiliad ansawdd.	
Gorffennaf	- Dilysu a chymeradwyo data archwiliad aciwtedd mis Mehefin.	
Awst	- Data archwiliad aciwtedd mis Mehefin ar gael i fyrddau iechyd. - Byrddau iechyd i ddechrau'r broses o ailgyfrifo'r lefel staff nyrsio gan ddefnyddio'r dull trionglog.	
Medi	- Byrddau iechyd i gwblhau'r lefel staff nyrsio.	
Hydref	- Byrddau iechyd i gyflwyno'r ailgyfrifiad chwemisol o'r lefel staff nyrsio i'r bwrdd datblygu a/neu'r pwyllgor y cytunwyd arno.	
Tachwedd	Cyflwyniad ffurfiol blynyddol gan y person dynodedig o lefel staff nyrsio pob ward feddygol a	

	llawfeddygol aciwt unigol i Fwrdd y bwrdd iechyd (neu'r Ymddiriedolaeth).	
Rhagfyr		

SYLWER: Mae'r amserlen yn nodi'r camau i'w cymryd gan bob bwrdd iechyd a bydd yn cael ei hadolygu.

Beth yw'r rhesymau dros ystyried ailgyfrifo'r Lefel Staff Nyrsio?

Mae Grŵp Staff Nyrsio Cymru Gyfan wedi cytuno ar y rhestr ganlynol o ffactorau fel rhesymau dros annog ymddiriedolaethau/byrddau iechyd i ystyried a ddylid ailgyfrifo lefelau staff nyrsio y tu allan i'r broses arferol o gyfrifo bob chwe mis. Nid yw hon yn rhestr gynhwysfawr, a gellir ystyried ffactorau eraill hefyd:

- Prif nyrs y ward yn adrodd am eithriadau;
- Methiant am gyfnod hir i gynnal y rhestr staffio a gynlluniwyd;
- Newid pwrpas a/neu broffil y ward (e.e. cynnydd mewn nifer y gwlâu, newid i'r amgylchedd, newid o orthopedeg i lawdriniaethau cyffredinol);
- Newid proffil cleifion (e.e. lefelau aciwtedd, arbenigedd clinigol);
- Newid sylweddol yn sgiliau a/neu brofiad staff nyrsio;
- Pryderon sy'n codi yn sgil adolygu dangosyddion ansawdd, cwynion a/neu ddigwyddiadau diogelu;
- Defnydd uchel a/neu gyson o staff/gweithwyr banc neu asiantaeth/dros dro;
- Defnydd cyson o brif nyrs o fewn y rhestr staffio sydd wedi'i chynllunio;
- Ymchwiliad/digwyddiadau difrifol;
- Pryderon staffio nyrsys sy'n cael eu codi gan yr Ombwdsmon/Crwner/AGIC;
- Profiadau/adborth cleifion sy'n gyson negyddol.

Cynnal y lefel staff nyrsio

Pa gamau a fydd yn cael eu cymryd i gynnal y lefel staff nyrsio?

Dylai ymddiriedolaethau/byrddau iechyd sicrhau bod pob cam rhesymol yn cael ei gymryd i gynnal y lefel staff nyrsio ar gyfer pob ward meddygol a llawfeddygol aciwt i gleifion mewnol sy'n oedolion yn y tymor hir a fesul shift.

Dyma'r camau rhesymol y dylid eu cymryd ar lefelau cenedlaethol, corfforaethol strategol (bwrdd iechyd/ymddiriedolaeth GIG) a gweithredol i gynnal y lefel staff nyrsio:

Camau cenedlaethol

- Rhannu a meincnodi data corfforaethol;

Camau corfforaethol strategol

- Cynllunio'r gweithlu er mwyn parhau i gyflenwi'r staff angenrheidiol a aseswyd gan ddefnyddio System Gynllunio Cymru;
- Recriwtio gweithredol yn brydlon ar lefel leol, ranbarthol, genedlaethol a rhyngwladol;

- Strategaethau cadw staff sy'n cynnwys ystyried canlyniadau Arolwg Staff GIG Cymru;
- Strategaethau lles yn y gwaith sy'n cefnogi nyrsys i gyflawni eu rolau;
- Sicrhau bod gofynion strategol y Ddeddf yn cael eu gwreiddio ym mhroses gynllunio flynyddol/Cynllun Tymor Canolig Integredig y sefydliad;
- Polisiâu a gweithdrefnau'r gweithlu sy'n cefnogi rheoli staff yn effeithiol
- Fframwaith rheoli risg sefydliadol cadarn;

Camau gweithredol

- Defnyddio staff dros dro o fanc nyrsio sy'n briodol i'r cymysgedd sgiliau a nodir yn y rhestr staffio a gynlluniwyd;
- Defnyddio staff dros dro o asiantaeth nyrsio sy'n briodol i'r cymysgedd sgiliau a nodir yn y rhestr staffio a gynlluniwyd
- Defnydd dros dro o staff o rannau eraill o'r sefydliad;
- Cau gwllâu dros dro;
- Ystyried newidiadau i lwybr cleifion

Cydnabyddir y gallai'r rhestr staffio a gynlluniwyd gael ei newid ar adegau mewn ymateb i asesiad o aciwtedd cleifion ar draws yr ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd. Mewn amgylchiadau o'r fath, dylai prif nyrs y ward a'r uwch nyrs asesu'r sefyllfa'n barhaus a dylai pob ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd ddatblygu system ar gyfer sicrhau bod y person dynodedig yn cael gwybod yn ffurfiol. Bydd hyn yn galluogi'r person dynodedig i ystyried a oes angen ailgyfrifo'r lefel staff nyrsio. Yn y sefyllfa hon, dylid gwneud cofnod ac adolygu'r amgylchiadau.

Dylid nodi bod dyletswydd ar ymddiriedolaethau a byrddau iechyd o dan adran 25A y Ddeddf i ddarparu digon o nyrsys i alluogi iddynt gael amser i ofalu am gleifion mewn modd sensitif lle bynnag y darperir neu y comisiynir gwasanaethau nyrsio. Dylai'r cyfrifoldeb trosfwaol hwn lywio'r broses o wneud penderfyniadau ynghylch dyrannu staff nyrsio ar draws yr holl wasanaethau nyrsio yn y sefydliad a rhoi ystyriaeth i anghenion diwylliannol staff (hy: hyblygrwydd gyda shifftiau yn ystod digwyddiadau crefyddol).

Beth ddylai gael ei gynnwys yn Fframwaith Gweithredol y byrddau iechyd?

Mae Atodiad 7 yn rhoi canllawiau i ymddiriedolaethau/byrddau iechyd am y wybodaeth y gellid ei chynnwys yn fframweithiau gweithredu'r sefydliad. Dylai'r fframwaith hwn gynnwys yr holl gamau rhesymol y cytunwyd arnynt yn genedlaethol ac y dylid cyfeirio atynt hefyd ym mholisi uwchgyfeirio'r Bwrdd a'r cynlluniau busnes wrth gefn.

Pa gofnodion sy'n gysylltiedig â chynnal y lefel staff nyrsio sydd eu hangen?

Dylai pob ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd roi systemau ar waith y gallant eu defnyddio i adolygu a chofnodi bob amser y mae nifer y staff nyrsio sy'n gweithio yn wahanol i'r rhestr staffio a gynlluniwyd. Dylai'r systemau hyn gynnwys y camau rhesymol a gymerwyd i gynnal y lefel staff nyrsio a mecanwaith ar gyfer cofnodi'r defnydd o staff dros dro, gan gynnwys staff banc ac asiantaeth; a'r adegau pan fo staff nyrsio yn cael eu symud dros dro o ddyletswyddau/ardaloedd clinigol eraill o fewn y sefydliad er mwyn cynnal y lefel staff nyrsio ar ward.

Ar adegau, mae'n bosib y bydd y rhestr staffio sydd wedi'i chynllunio yn newid ar ôl cynnal asesiad o anghenion cleifion ar draws y system, ac mewn ymateb i farn broffesiynol y strwythur rheoli nyrsys.

Dylid defnyddio'r cofnod fel rhan o'r dystiolaeth i gefnogi'r broses o ailgyfrifo'r lefel staff nyrsio bob chwe mis, a bydd hefyd yn darparu tystiolaeth i gefnogi'r angen i ailgyfrifo'r lefel staff nyrsio ar adegau eraill os bydd angen. Yn ogystal, bydd casgliadau'r cofnodion hyn yn sail i'r adroddiadau i'r Bwrdd ac i Lywodraeth Cymru.

Sut bydd staff yn gwybod eu bod yn gwneud yr hyn y mae angen iddynt ei wneud er mwyn helpu i gynnal y lefel staff nyrsio?

Ar lefel unigol, dylai pob cofrestrai nyrsio sy'n ymwneud â gwaith sy'n gysylltiedig â'r Ddeddf sicrhau eu bod yn cynnal gofynion Cod y Cyngor Nyrsio a Bydwreigiaeth (2018) sy'n mynnu bod pob cofrestrai yn blaenoriaethu pobl, yn gweithio'n effeithiol, yn sicrhau diogelwch ac yn hyrwyddo proffesiynoldeb ac ymddiriedolaeth bob amser.

Fodd bynnag, mae'r canllawiau gweithredol hyn yn nodi'n glir bod y systemau y dylid eu defnyddio i gyfrifo a chynnal y lefel staff nyrsio yn gymhleth ac yn amlochrog. Mae hefyd yn dangos yn glir bod swyddogion a staff ar sawl lefel ym mhob ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd yn gyfrifol am y systemau hyn.

Mae'r Ddeddf yn mynnu bod gan bob ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd systemau ar waith i roi gwybod i gleifion am y lefelau staff nyrsio ar gyfer pob ward. Yn ogystal, cynghorir bod pob ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd yn sefydlu systemau i roi gwybod i'w holl staff am y Ddeddf a'r camau y mae'r timau sy'n gyfrifol am y wardiau meddygol a llawfeddygol aciwt i oedolion yn eu cymryd i sicrhau bod y lefel staff nyrsio yn cael ei chynnal.

Ar ben hynny, mae pob ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd yn cael ei annog i sefydlu systemau ar gyfer sicrhau bod staff pob ward meddygol a llawfeddygol aciwt i gleifion mewnol sy'n oedolion yn cael gwybod am y gwaith, a'u bod yn cael cymorth i ddeall y gwaith i sicrhau eu bod yn cydymffurfio'n llwyr â'r Ddeddf yn gyffredinol o fewn yr ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd, ac yn benodol ar eu ward nhw. Dylai'r systemau hyn gynnwys sut bydd y wybodaeth ganlynol yn cael ei rhannu:

- Beth mae data Lefelau Gofal Cymru (archwiliad ansawdd) yn ei ddangos am aciwtedd cleifion ar bob ward;
- Beth mae data dangosyddion ansawdd yn ei ddangos am ofal sensitif cleifion ar bob ward;
- Unrhyw ddata arall sy'n cael ei ddefnyddio i lywio barn broffesiynol y person dynodedig, e.e. cyfraddau absenoldeb oherwydd salwch neu nifer y staff banc ac asiantaeth sy'n cael eu defnyddio.

Bydd angen i hyn egluro beth mae'r data'n ei ddweud am y ward y mae'n cyfeirio ati.

Dylai'r systemau hyn hefyd ystyried sut y bydd gwybodaeth am ba mor dda y mae tîm y ward yn cynnal y lefel staff nyrsio yn cael ei rhannu â'r tîm.

Dylid disgrifio'r systemau ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd unigol i gefnogi'r cyfathrebu sy'n cael ei annog uchod o fewn fframwaith gweithredol y bwrdd iechyd/ymddiriedolaeth.

Mae gwaith cenedlaethol wedi cael ei wneud i gefnogi pob ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd i fabwysiadu'r dull Unwaith i Gymru drwy lunio taflen wybodaeth sy'n cynnwys cwestiynau cyffredin ar gyfer staff (Atodiad 8).

Beth sy'n digwydd os nad yw'r lefel staff nyrsio yn cael ei chynnal?

Yr ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd ar lefel weithredol sy'n atebol am gydymffurfio â'r Ddeddf. Bydd unrhyw achosion o ddiffyg cydymffurfio yn cael eu hystyried o dan y *Trefniadau Uwchgyfeirio ac Ymyrryd ar y Cyd* sydd wedi bod ar waith ers 2014. O dan y trefniadau hyn, mae Llywodraeth Cymru yn cwrdd â Swyddfa Archwilio Cymru ac Arolygiaeth Gofal Iechyd Cymru ddwywaith y flwyddyn i drafod sefyllfa gyffredinol pob ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd. Mae amrywiaeth eang o wybodaeth yn cael ei hystyried er mwyn rhoi cyngor ar y statws uwchgyfeirio, ar unrhyw broblemau ac i sicrhau eu bod yn cael eu datrys yn effeithiol. Byddai diffyg cydymffurfio â darn o ddeddfwriaeth fel y Ddeddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru) yn cael ei ystyried o dan y trefniadau hyn.

Sut ydym ni'n rhoi gwybod i gleifion am y lefel staff nyrsio?

Yn unol â gofynion y Ddeddf a'r canllawiau statudol, mae'n ofynnol i bob ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd roi gwybod i gleifion am y lefel staff nyrsio drwy ddangos y lefel staff nyrsio ar gyfer y ward, a dylent hefyd roi gwybod i gleifion pa ddyddiad y cyflwynwyd y lefel i'r Bwrdd.

Mae gwaith cenedlaethol wedi cael ei wneud i ddatblygu templed (Atodiad 9) a fyddai, petai'n cael ei ddefnyddio i arddangos y wybodaeth sy'n benodol i bob ward meddygol a llawfeddygol aciwt i gleifion mewnol sy'n oedolion, yn galluogi pob ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd i fodloni gofynion paragraffau 20-25 y canllawiau statudol. Disgwylir i bob ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd benderfynu sut y bydd y wybodaeth a ddangosir ar y templed yn cael ei diweddarau'n lleol, a byddai'n briodol i'r broses y cytunwyd arni gael ei chynnwys yn y fframwaith gweithredu. Yn ogystal, mae angen i bob ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd sicrhau bod y wybodaeth a ddarperir i gleifion hefyd ar gael yn Gymraeg er mwyn cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg.

Mae gwaith cenedlaethol wedi cael ei wneud hefyd i gefnogi pob ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd i fabwysiadu'r dull Unwaith i Gymru drwy lunio taflen wybodaeth sy'n cynnwys cwestiynau cyffredin i helpu staff i roi gwybodaeth gywir i gleifion am y Ddeddf (Atodiad 10 ac 11).

Efallai y bydd rhai wardiau meddygol a llawfeddygol i gleifion mewnol sy'n oedolion yn dewis darparu gwybodaeth ychwanegol am y lefel staff nyrsio, y tu hwnt i'r gofynion gwybodaeth craidd a nodir yn y Ddeddf a'r Canllawiau Statudol. Gallai hyn fod yn arbennig o briodol, er enghraifft, pan fydd yn helpu cleifion ac ymwelwyr i ddeall natur amlddisgyblaethol ehangach y tîm gofal iechyd.

Atodiadau

Atodiad 1: Canllawiau statudol (fersiwn 2)

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Nurse Staffing Levels (Wales) Act 2016

Statutory Guidance Version 2

Atodiad 2: Deddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru) 2016

Nurse Staffing Levels (Wales) Act 2016

i

Nurse Staffing Levels (Wales) Act 2016

CONTENTS

- 1 Nurse staffing levels
- 2 Commencement
- 3 Short title

Welsh Levels of Care Edition 1

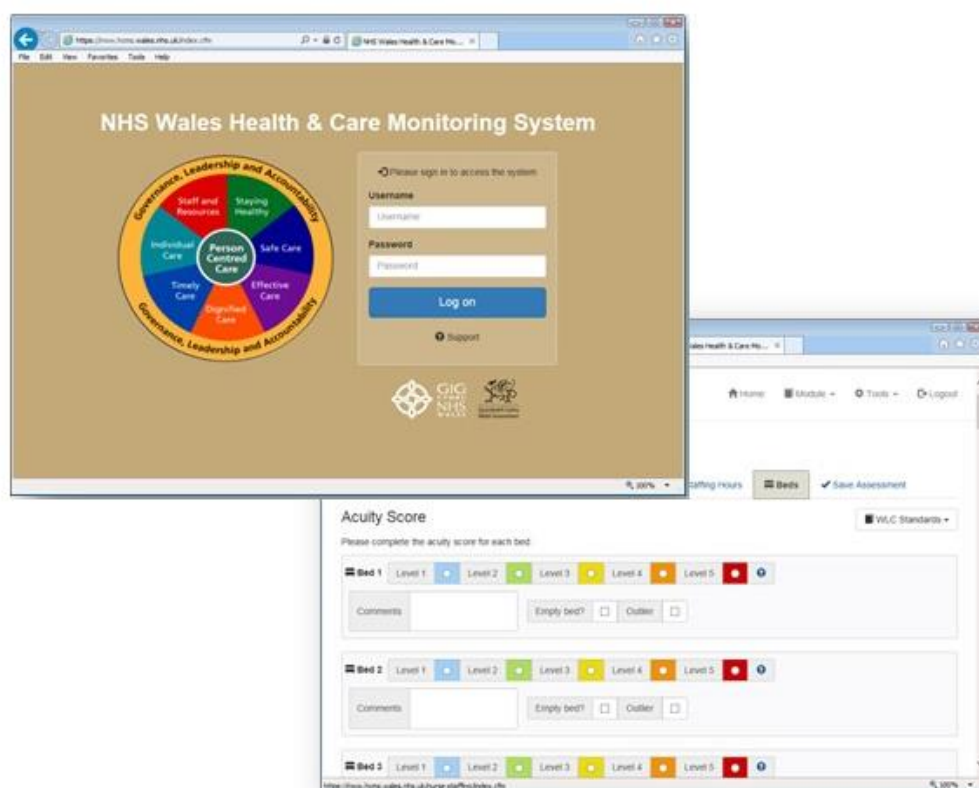

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Staff Nyrzio
Nurse Staffing

Health Care Monitoring System

Nurse Staffing Module How-To Guide

Version 1.1 (October 2018)

Atodiad 5: Ffactorau y mae'n rhaid eu hystyried yn ystod y broses gyfrifo.

Cyffredinol

- Adnabod wardiau
- Cyfnod archwilio
- Naratif gweithredol
- Cymysgedd llwyth achosion
- Rhestr staffio presennol - oriau targed bob dydd, defnydd gwirioneddol, nifer y staff mewn WTE
- Cyfradd cyflawni'r rhestr staffio ddyddiol
- Cyflawniad cyffredinol

Aciwtedd

- Aciwtedd cleifion sy'n defnyddio'r adnodd Lefelau Gofal Cymru
- Orlau gofal fesul claf bob dydd (cyfartaledd)

Dangosyddion Ansawdd (ewch i dudalen 18)

- Cwyn – Os yw defnydd yn cael ei sbarduno, dylech gynnwys naratif cyffredinol ynghylch a oedd argaeledd staff wedi cael effaith ar gleifion e.e. gallai fod yn ddim byd.
- Camgymeriadau gyda meddyginiaethu
- Cwympiadau
- Briwiau pwyso

Barn Broffesiynol

- Llif cleifion – disgrifiad cyffredinol o'r gweithgarwch gan gynnwys cleifion mewnol, asesu, hebryngwyr, ymwelwyr â wardiau ac ati.
- Amgylchedd – nifer y gwlâu, ciwbiclau, baeau, y cynllun cyffredinol ac offer
- Arbenigedd a chymysgedd achosion – naratif cyffredinol i ddisgrifio'r arbenigedd clinigol a'r llwyth achosion
- Pwysau gweithredol – disgrifiad cyffredinol o'r pwysau yn ystod y cyfnod archwilio, newidiadau yn y llwyth gwaith, cleifion arwyddocaol e.e. anghenion clinigol, cymdeithasol neu ddiwylliannol unigryw
- Llwyth gwaith gweinyddol
- Cymorth i ddisgyblion
- Y gefnogaeth sydd ei hangen ar staff sydd newydd gymhwyso neu staff y mae angen cymorth ychwanegol arnynt.
- Mynediad at Dîm Amlddisgyblaethol
- Cymysgedd o sgiliau staff – cymwysterau, cymwyseddau, sgiliau a phrofiad y nyrsys sy'n darparu gofal i gleifion.
- Trosiant staff – swyddi gwag presennol
- Defnyddio staff atodol – effaith defnyddio staff dros dro ar lefelau staff nyrsio
- Hyfforddi a datblygu – DPP, gofynion hyfforddi gorfodol a galluogi staff nyrsio i gael amser i gael yr hyfforddiant priodol
- Anghenion ieithyddol cleifion – gwneud cynnig rhagweithiol i ddarparu gwasanaeth yn Gymraeg.

Crynodeb

Argymhellion i'w hystyried:

- Unrhyw ddeunyddiau cyfeirio, gan gynnwys gofynion technegol neu reoleiddiol sy'n ymwneud â defnyddio staff ac arbenigedd staff.
- Yr angen am gynllun gweithredu – disgrifiad amlinellol o'r cynllun a chyfeiriad at ddogfen ar wahân (rhan o'r dystiolaeth)
- Rhestr staffio ddiwygiedig – oriau targed bob dydd
- Cyfranogiad a chytundeb yn y broses gyfrifo – Rheolwr Ward, uwch nyrs, person dynodedig.
- Y dyddiad y gwnaeth y person dynodedig y cyfrifiad.
- Y dyddiad adolygu – ar gyfnodau archwilio cenedlaethol, neu gallai fod yn gynt os oes problemau'n cael eu nodi

Atodiad 6: Cofnod o ddull trionglog o adolygu lefel staff nyrsio

Health board/trust Ward Name Site

Period Reviewed from to

Planned Roster (Current)

	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
Headcount per shift	Number of beds						
	RN						
	HCSW						
Morning (LD)							
Afternoon							
Night (LN)							

Band 7 Band 6 Band 5 Band 4 Band 3 Band 2

Planned Roster (proposed after review)

	MON	TUE	WED	THU	FRI	SAT	SUN
Headcount per shift	Number of beds						
	RN						
	HCSW						
Morning (LD)							
Afternoon							
Night (LN)							

Band 7 Band 6 Band 5 Band 4 Band 3 Band 2

workforce planning tool

Required Establishment WTE Planned Roster Uplift + 26.9% = 1WTE = WTE

Current Total No. Staff WTE

Outcome Summary

Band 7 Band 6 Band 5 Band 4 Band 3 Band 2

Quality Indicators

professional judgement

Authorisation

Ward / Service Sister / Charge nurse Senior nurse

Divisional / Dir. Nurse Operational Manager

Board/Ex Designated person Director of Operations

Date

Date

Date

Atodiad: 7 Gofynion o fewn y Fframwaith Gweithredol

Pwrpas y fframwaith hwn yw: cefnogi'r gwaith o gyfrifo a chynnal lefelau staff nyrsio; amlinellu rolau a chyfrifoldebau'r gweithwyr proffesiynol allweddol; a nodi'r camau i'w cymryd er mwyn adolygu, cofnodi, adrodd ac uwchgyfeirio lle nad yw lefelau staff nyrsio yn cael eu cynnal.

Gwybodaeth
Dyddiad cynhyrchu a chymeradwyo'r ddogfen
Dyddiad / amledd y ddogfen sy'n cael ei hadolygu
Pwrpas y ddogfen
Cyfeirio at y gweithwyr proffesiynol sy'n cael sylw yn y ddogfen (Gweithlu, Gweithrediadau a Chynllunio, nyrsio, cyllid), eu rolau a'u cyfrifoldebau
Y broses ar gyfer cyfrifo lefel staff nyrsio (triongli)
Systemau i adolygu a chofnodi gwyriad oddi wrth y rhestr staffio a gynlluniwyd
Camau i gymryd pob cam rhesymol er mwyn cynnal y lefel staff nyrsio (gan gynnwys camau gweithredol, strategol a chenedlaethol)
Camau i'w cymryd, a gan bwy, i sicrhau bod pob cam rhesymol yn cael ei gymryd i gynnal y lefel staff nyrsio yn y tymor hir a fesul shift
Cofnodi ac uwchgyfeirio pryderon pan na fyddwch yn gallu cynnal y lefel staff nyrsio
Cyfeiriadau at ddogfennau allweddol (Canllawiau Statudol, Canllawiau Gweithredol)
Camau a gymerwyd o dan adran 25A
Polisi uwchgyfeirio
Y fframwaith gweithredol sydd wedi'i gynnwys ym mholisi uwchgyfeirio a chynlluniau busnes wrth gefn y Bwrdd
Trefniant i roi gwybod i gleifion am y lefel staff nyrsio

Atodiad 8: Cwestiynau cyffredin i staff mewn wardiau meddygol a llawfeddygol aciwt i gleifion mewnol sy'n oedolion.

Beth mae Deddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru) 2016 yn ei olygu i mi fel aelod o staff ar ward feddygol neu lawfeddygol aciwt i oedolion?

Cwestiynau Cyffredin

Beth yw Deddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru) 2016?

Daeth Deddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru) 2016 yn gyfraith ym mis Mawrth 2016. Mae'r Ddeddf yn golygu bod gan ymddiriedolaethau/byrddau iechyd:

- ☐ ddyletswydd gyfreithiol i sicrhau lefel briodol o staff nyrsio ym mhob lleoliad;
- ☐ dyletswydd gyfreithiol i gyfrifo a chynnal y lefel briodol o staff nyrsio mewn wardiau meddygol a llawfeddygol aciwt i gleifion mewnol sy'n oedolion;
- ☐ dyletswydd gyfreithiol i adrodd ar gydymffurfedd â gofynion staffio ac i gymryd camau gweithredu os na chynhelir lefelau staff nyrsio.

Beth yw ystyr lefel staff nyrsio?

Lefel staff nyrsio yw nifer y staff sydd ei angen ar ward i alluogi'r tîm i ddarparu gofal i'r cleifion mewn ffordd sy'n ystyried holl anghenion nyrsio cyfannol y cleifion. Mae hyn yn cynnwys y rhestr staffio a gynlluniwyd a nifer y staff sydd eu hangen.

Sut mae lefel staff nyrsio ward yn cael ei phenderfynu?

Yng Nghymru rydyn ni'n defnyddio nifer o adnoddau i asesu'r lefel staff nyrsio ddelfrydol i wahanol wardiau.

Mae'r lefel staff nyrsio'n amrywio o ward i ward, gan ddibynnu ar nifer y cleifion a'r math o nyrsio sydd ei angen ar y cleifion hynny. Er enghraifft: mae'n bosib bod gan wardiau llawfeddygol fwy o gleifion ar y ward yn cael llawdriniaeth rhwng dydd Llun a dydd Gwener, felly mae mwy o staff ar ddyletswydd yn ystod yr wythnos o'i gymharu â'r penwythnos; neu mae'n bosib bod gan rai wardiau fwy o staff ar ddyletswydd ar ddiwrnodau pan mae meddygon ymgynghorol yn gwneud rownd ward.

Rhaid i bob ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd yng Nghymru gyfrifo nifer y nyrsys sydd eu hangen i ddarparu gofal sy'n canolbwyntio ar y claf drwy ddefnyddio dull trionglog sy'n dod â thair ffynhonnell wybodaeth at ei gilydd. Yng Nghymru, rydym yn gwneud hyn drwy:

- Ddefnyddio adnodd o'r enw "Lefelau Gofal Cymru", sy'n cynnwys 5 lefel o graffter sy'n amrywio o Lefel 1 lle mae cyflwr y claf yn sefydlog ac yn rhagweladwy, lle mae angen gofal nyrsio arferol, i Lefel 5 lle mae'r claf yn ansefydlog iawn ac mewn perygl, lle mae angen lefel ddwys o ofal nyrsio parhaus ar sail 1:1. Cyfrifoldeb y

nyrs gyfrifol yw sicrhau bod yr anghenion gofal cymdeithasol, seicolegol, ysbrydol a chorfforol yn cael eu hasesu a'u dosbarthu gan ddefnyddio'r disgrifyddion yn Lefelau Gofal Cymru;

- Edrych ar y dangosyddion ansawdd sy'n arbennig o sensitif i ofal a ddarperir gan nyrs. Dylai hyn gynnwys: cwympiadau ymysg cleifion; briwiau pwyso a gafwyd yn yr ysbyty; camgymeriadau wrth roi meddyginiaethau; a chwynion. Yn ogystal â'r rhain, gellir ystyried unrhyw ddangosyddion ansawdd eraill y tybir eu bod yn briodol ar gyfer ward;
- Defnyddio barn broffesiynol uwch nyrsys sy'n gyfarwydd â'r wardiau ac â lefelau anghenion cleifion. Rydym yn ystyried nifer y nyrsys cofrestredig sydd ar ddyletswydd ar bob ward yn ogystal â lefel y sgiliau nyrsio, cymwyseddau a phrofiad y nyrsys; effaith staffio dros dro; trosiant a defnydd cyffredinol o welyau; cyflwr ffisegol a chynllun y ward; gofynion myfyrwyr a dysgwyr; unrhyw swyddogaethau gweinyddol a gyflawnir gan y tîm; cymhlethdod anghenion y cleifion gan gynnwys anghenion diwylliannol a'r ymwneud aml-ddisgyblaeth mewn gofal; a darparu gofal drwy gyfrwng y Gymraeg.

Pa mor aml mae'r lefel staff nyrsio yn cael ei hadolygu?

Bydd pob ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd yn adolygu'r lefel staff nyrsio ar bob ward:

- bob chwe mis;
- Os bydd rhywbeth yn newid ar y ward, er enghraifft newid yn y grŵp cleifion sy'n cael gofal ar y ward neu nifer y gwlâu sy'n cael eu defnyddio ar y ward;
- os yw'r tîm nyrsio'n credu bod angen cynnal adolygiad am unrhyw reswm.

Cyflwynir y lefel staff nyrsio ar gyfer pob ward i'r Bwrdd yn flynyddol, a darperir diweddariad ysgrifenedig ar unrhyw achlysur pan ystyrir bod angen newid y lefel staff nyrsio am unrhyw reswm.

Pwy sy'n gyfrifol am benderfynu lefel staff nyrsio pob ward?

Yn y pen draw, y person dynodedig (sef y Cyfarwyddwr Nyrsio fel arfer) sy'n gwneud y penderfyniad ar y lefel staff nyrsio ar bob ward ar ran yr ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd, ond gwneir y penderfyniad ar ôl trafod â'r tîm nyrsio sy'n gyfrifol am y ward, gan gynnwys y nyrsys ar y ward a rheolwr y ward.

Sut mae ymddiriedolaethau/byrddau iechyd yn sicrhau bod lefel staff nyrsio ward yn cael ei chynnal?

Bydd y nyrs gyfrifol yn sicrhau bod nifer y staff sydd ar ddyletswydd yn adlewyrchu beth ddylai'r lefel staff nyrsio fod ar gyfer pob diwrnod ar gyfer y ward honno, a byddant yn rhoi gwybod i'r uwch nyrs pan fydd bylchau.

Mae gwybodaeth am nifer y nyrsys a'r staff gofal a ddylai fod yn gweithio ar bob shift i'w gweld ar bob ward.

Mae'r tîm nyrsio'n adolygu ac yn cofnodi'r adegau y mae nifer y nyrsys sydd ar ddyletswydd go iawn yn wahanol i'r lefel staff nyrsio, a pha gamau gweithredu a gymerwyd mewn ymateb i hynny. Bydd y tîm nyrsio hefyd yn ystyried a chafodd y methiant i gynnal y lefel staff nyrsio unrhyw effaith ar y gofal a ddarparwyd i gleifion ar y ward ar yr adeg honno.

Pan fydd digwyddiadau a chwynion am ofal a ddarperir gan nyrs yn cael eu hadrodd drwy systemau cofnodi digwyddiadau ymddiriedolaeth/byrddau iechyd, ystyrir a gyfrannodd cynnal y lefel staff nyrsio at y digwyddiad/cwynion.

Beth sy'n digwydd ar y ward pan fydd bwllch staffio?

Ceir adegau pan fydd y rhestr staffio a ddefnyddir yn wahanol i'r rhestr staffio a gynlluniwyd fel y nodir yn y lefel staff nyrsio oherwydd salwch staff annisgwyl, neu resymau eraill y tu hwnt i'n rheolaeth.

Dylai ymddiriedolaethau/byrddau iechyd sicrhau bod pob cam rhesymol yn cael ei gymryd i gynnal y lefel staff nyrsio ar gyfer pob ward meddygol a llawfeddygol aciwt i gleifion mewnol sy'n oedolion yn y tymor hir a fesul shift.

Ar adegau, mae'n bosib y bydd y rhestr staffio sydd wedi'i chynllunio yn newid ar ôl cynnal asesiad o aciwtedd cleifion ar draws y system ac mewn ymateb i farn broffesiynol y strwythur rheoli nyrsys. Yn y tymor byr, efallai y bydd yn rhaid i nyrsys ar y ward flaenoriaethu gofal cleifion er mwyn sicrhau diogelwch cleifion.

Beth mae'n ei olygu os oes mwy o staff nag sy'n ofynnol o dan y lefel staff nyrsio ar ddyletswydd yn ystod shift?

Mae'r nyrs gyfrifol, rheolwr y ward a'r uwch nyrs yn asesu anghenion y cleifion ar y ward yn barhaus, ac efallai fod mwy o staff ar ddyletswydd ar y ward oherwydd cynnydd yn anghenion gofal cleifion, er enghraifft pan fydd angen gofal nyrsio un-i-un ar glaf efallai, pan fo angen mwy o gefnogaeth ar grŵp o gleifion, neu pan fo claf wedi mynd yn fwy sâl.

Beth sy'n digwydd os nad yw'r lefel staff nyrsio yn cael ei chynnal?

Yr ymddiriedolaeth/bwrdd iechyd ar lefel weithredol sy'n atebol am gydymffurfio â'r Ddeddf. Byddai peidio â chydymffurfio â darn o ddeddfwriaeth fel y Ddeddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru) yn cael ei ystyried o dan y Trefniadau Uwchgyfeirio ac Ymyrryd ar y Cyd sydd wedi bod ar waith ers 2014.

Ble galla i gael rhagor o wybodaeth?

Mae rhagor o wybodaeth ar gael yn Fframwaith Gweithredol y byrddau iechyd ac yn y Canllawiau Gweithredol a'r Canllawiau Statudol sydd ar gael ar wefan y byrddau iechyd neu ar wefan 1000 o Fywydau. O fewn pob bwrdd iechyd mae arweinydd gweithredol a fydd yn rhoi arweiniad a chefnogaeth i staff.

Atodiad 9: Ttempl i roi gwybod i gleifion am y lefel staff nyrsio

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Staff Nyrsio Nurse Staffing

Ward Name

Date Nurse Staffing
Level presented to Board

The Health Board is required to ensure that patients are informed of the nurse staffing level on each adult acute medical and surgical ward and of the date that the nurse staffing level was presented to the Board. The information below shows the total number of registered nurses and health care support workers (HCSW) that are required to provide the care on this ward 24 hours a day, 7 days a week; and also the number of registered nurses and HCSW's that are planned for each shift.

REQUIRED ESTABLISHMENT

(total number of nursing staff
required to provide 24/7 care)

Registered
Nurses

HCSW

Total

Planned Roster:

		Mon	Tue	Wed	Thu	Fri	Sat	Sun
Morning Shift 	Registered Nurses							
	Health Care Support Workers							
Afternoon shift 	Registered Nurses							
	Health Care Support Workers							
Night 	Registered Nurses							
	Health Care Support Workers							

In addition to the nursing staff on the planned roster above you may see other healthcare staff on the ward who undertake specific duties to support the delivery of patient care - for example a physiotherapist or rehabilitation assistant.

If you have any questions or feedback about nurse staffing levels speak to the nurse in charge.

An information leaflet with Frequently Asked Questions relating to nurse staffing levels is available in English and Welsh.

Atodiad 10: Cwestiynau cyffredin i gleifion

Beth mae Deddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru) 2016 yn ei olygu i mi fel claf ar ward Feddygol neu Lawfeddygol Acíwt i Oedolion?

Cwestiynau Cyffredin

1) Beth yw Deddf Lefelau Staff Nyrsio (Cymru) 2016?

Daeth y Ddeddf Lefelau Staff Nyrsio yn gyfraith yng Nghymru ym mis Mawrth 2016, ac mae'n rhoi dyletswydd ar fyrdau iechyd ac ymddiriedolaethau Cymru i sicrhau bod gan nyrsys ddigon o amser i ofalu am gleifion. Mae dyletswydd gyntaf y Ddeddf yn berthnasol i unrhyw leoliadau lle mae gofal nyrsio'n cael ei ddarparu neu ei gomisiynu. Ar hyn o bryd, dim ond i wardiau meddygol a llawfeddygol aciwt i gleifion mewnol sy'n oedolion y mae'r ail ddyletswydd yn berthnasol; fodd bynnag, mae gan Weinidogion Cymru bwerau o dan y Ddeddf i gymhwyso'r ddyletswydd i leoliadau eraill pan fo offer cynllunio gweithlu sy'n seiliedig ar dystiolaeth wedi'u sefydlu ar gyfer yr ardaloedd hynny.

2) Beth yw ystyr "lefel staff nyrsio"?

Nifer y staff nyrsio sydd ei angen i ddarparu gofal diogel a phriodol i gleifion.

Yn ogystal â'r staff nyrsio, efallai y gwelwch staff gofal iechyd eraill ar y ward sy'n cyflawni tasgau penodol i gefnogi'r gwaith o ddarparu gofal i gleifion. Er enghraifft, ffisiotherapydd neu gynorthwydd adsefydlu.

3) Sut mae lefel staff nyrsio ward yn cael ei phenderfynu?

Mae'r lefel staff nyrsio'n amrywio o ward i ward, gan ddibynnu ar nifer y cleifion a'r math o nyrsio sydd ei angen ar gleifion. Rydym yn dwyn ynghyd dair ffynhonnell wybodaeth, barn broffesiynol y nyrsys, pa mor sâl neu ddibynnol yw'r cleifion, a diogelwch ac ansawdd y gofal a ddarperir gan bob ward.

4) Pwy sy'n gyfrifol am benderfynu lefel staff nyrsio pob ward?

Y Cyfarwyddwr Gweithredol Nyrsio sy'n gyfrifol am benderfynu ar lefel staff nyrsio, yn dilyn trafodaethau gyda'r tîm nyrsio sy'n gyfrifol am bob ward.

5) Pa mor aml fydd y lefel staff nyrsio yn cael ei hadolygu?

Dylai'r lefel staff nyrsio gael ei hadolygu ar gyfer pob ward bob 6 mis; os bydd rhywbeth yn newid ar y ward (e.e. nifer y gwllau sy'n cael eu defnyddio); neu os yw'r tîm nyrsio'n meddwl bod angen cynnal adolygiad.

6) Sut fydd y lefel staff nyrsio yn cael ei chynnal?

Bydd y nyrs gyfrifol yn cynllunio rhestr staffio sy'n ceisio sicrhau bod nifer y staff ar ddyletswydd yn adlewyrchu'r lefel staff nyrsio ofynnol, a bydd yn cysylltu â'r rheolwr nyrsio os bydd bwlch yn y lefel staffio. Ar adegau, mae'n bosib y bydd y rhestr staffio sydd wedi'i chynllunio yn newid ar ôl cynnal asesiad o anghenion cleifion; byddai hyn yn seiliedig ar farn broffesiynol y tîm nyrsio.

Os oes bylchau yn y rhestr staffio a gynlluniwyd neu os oes angen staff nyrsio ychwanegol, mae modd cyflogi gweithwyr dros dro o asiantaeth neu o'r banc nyrsio er mwyn cynnal y lefel staff nyrsio er mwyn sicrhau bod gofal diogel a phriodol yn cael ei ddarparu.

7) Sut galla i gael rhagor o wybodaeth?

Mae'r Lefel Staff Nyrsio ar gyfer pob ward feddygol a llawfeddygol aciwt i oedolion yn cael ei harddangos ar y ward.

Mae taflen wybodaeth wedi'i llunio ar gyfer cleifion. Os oes gennych chi unrhyw gwestiynau a/neu bryderon ynghylch lefelau staff nyrsio ar y ward hon, gofynnwch am gael siarad â Rheolwr y Ward neu Brif Nyrs.

Atodiad 11: Cwestiynau cyffredin hawdd eu deall i gleifion

Easy Read

About nurse staffing levels

What does the Nurse Staffing Levels (Wales) Act 2016 mean to me?

This is an easy read version of NHS Wales' 'What does the Nurse Staffing Levels (Wales) Act 2016 mean to me as a patient on an Adult Acute Medical or Surgical ward? – Frequently Answered Questions'.

January 2019

How to use this document

This is an easy read version. The words and their meaning are easy to read and understand.

You may need support to read and understand this document. Ask someone you know to help you.

Where the document says **we**, this means **NHS Wales**. For more information contact:

This document was made into easy read by **Easy Read Wales** using **Photosymbols**.

What does nurse staffing levels mean?

Nurse staffing levels means the number of nurses needed to care for patients properly and safely.

You might also see other healthcare staff working in the wards. For example physiotherapists who help people to move about.

What is the Nurse Staffing Levels (Wales) Act 2016?

The **Nurse Staffing Levels Act** became a law in Wales in March 2016.

It means health boards **must** make sure there are enough nurses in hospital wards to care for patients safely.

How is the nurse staffing levels for each ward decided?

The nurse staffing levels for each ward may be different. It depends on the number of patients in the ward.

It also depends on the needs of the patients. For example what type of nursing care they need.

To help us decide how many nurses are needed for each ward we look at 3 things:

- what the nurses think
- how ill the patients are and how much care they need
- the quality and safety of care in each ward.

Who decides the nurse staffing levels for each ward?

The **Executive Director of Nursing** is in charge of deciding the nurse staffing levels for each ward.

They talk to the nursing team for each ward before making their decision.

How often will the nurse staffing levels be checked?

The nurse staffing levels for each ward should be checked:

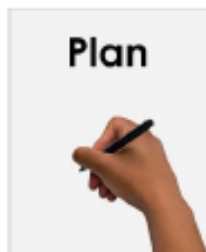
- every **6 months**.

- when something changes on the ward. For example if the number of beds being used in the ward changes.
- if the nursing team thinks that it needs to be checked again for some reason.

How will wards make sure they have the right nurse staffing levels?

The **nurse in charge** will do a staff plan based on the number of nursing staff that need to be on the ward.

If there are not enough nurses, the nurse in charge will speak to the **senior nurse**. They might have to pay extra nurses to work in the ward to make sure there are enough.

Sometimes the staff plan might be changed because the needs of the patients have changed. The nursing team would decide if this should happen.

How do I find out more?

If you have any questions about the nurse staffing levels on this ward please speak to:

- the Ward Manager
- Nurse Sister or
- Charge Nurse.